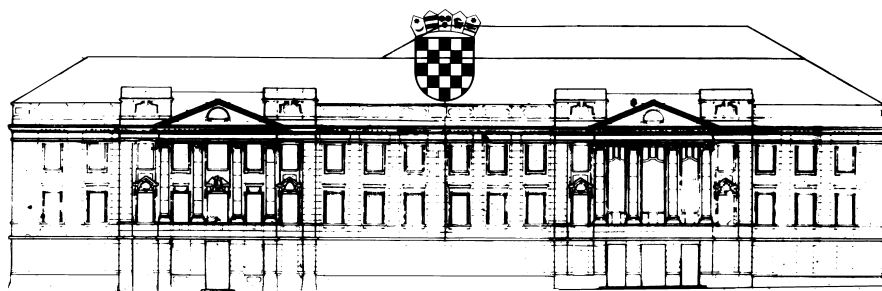

izvješća HRVATSKOGA SABORA

GODINA XVI.

BROJ 427

ZAGREB, 19. XII. 2005.

14. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Najmanje po jedan dom zdravlja u svakoj županiji

_____ *J. Rodić; Đ. Krmpotić* 3

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O HRVATSKOJ
RADIOTELEVIZIJI

***Visina pretplate ovisna o prosječnoj neto plaći u
županiji***

_____ *S. Šurina* 13

IZVJEŠĆE O RADU PUČKOG PRAVOBRANITELJA ZA 2004. GODINU

Osigurati bolje uvjete za rad Ureda

_____ *V. Žugaj* 17

IZVJEŠĆE O PROVEDBI ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP
INFORMACIJAMA ZA 2004. GODINU

***Tijelima s javnim ovlastima upućeno blizu 20 tisuća
upita***

_____ *J. Rodić* 26

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

_____ *M. Micek* 31

PRIKAZ RADA:

- 14. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 18, 19, 20, 24. I 25. SVIBNJA TE 1, 2, 3, 8, 9. I 10. LIPNJA 2005.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Najmanje po jedan dom zdravlja u svakoj županiji

Nakon opsežne rasprave Hrvatski sabor je prihvatio Prijedlog ovog zakona, prosljeđivši predlagatelju - radi pripreme Konačnog prijedloga - cijeli niz primjedbi. Vladajuća većina je podržala ponuđena zakonska rješenja, a iz oporbe su se čuli veoma kritički tonovi, među ostalima i onaj da je riječ je o izuzetno štetnom Prijedlogu kojim se sprečava ovlast jedinica lokalne samouprave da, u skladu s Ustavom, provode poslove primarne zdravstvene zaštite.

Upozoreno je, nadalje: nije dovoljno vođeno računa o mogućem sukobu interesa kad je riječ o dopunskom radu zdravstvenih radnika, odnosno o obavljanju poslova u struci izvan radnog vremena; županije nemaju nikakav utjecaj na katastrofalni sustav financiranja koji proizvodi gubitke nekih županijskih bolnica; ne može se na njih samo formalno prebaciti odgovornost - bez sredstava uz uskraćivanje mogućnosti da utječu na elementarnu ili osnovnu raspodjelu centralno prikupljenih i raspoređivanih; bilo bi korisno utvrditi da ravnatelj u odobrenju izričito navede da je zabranjeno konkuriranje vlastitoj zdravstvenoj ustanovi; umjesto sustavne reforme svakih par mjeseci zastupnici na klupe dobivaju parcijalna rješenja.

O PRIJEDLOGU

Neujednačena kvaliteta i dostupnost zdravstvene zaštite

Evo, najkraće, što je o zakonskom prijedlogu rekao državni tajnik Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, **Ante Zvonimir Golem**. Ustvrdio je najprije da je implementacija zakona (iz 2003) izazvala određene poteškoće koje su nametnule izmjene i dopune važećih rješenja, prvenstveno radi poboljšanja sustava zdravstvene zaštite putem racionalizacije sustava zaštite i nadzora nad organizacijom provedbe zdravstvene zaštite.

Objedinjavanje domova rezultiralo je neujednačenom kvalitetom i dostupnošću zdravstvene zaštite. Nije, naime provedeno u čak osam županija. Osnivač ustanove - županija imao je odgovornost investicijskog održavanja bez mogućnosti utjecaja na poslovnu sposobnost menadžmenta ustanova kojima je osnivač. Posljedica - neodgovornost u raspolaganju tim sredstvima.

Izmjenama se stoga predlaže - da se obvezno organiziraju najmanje po jedan dom zdravlja u svakoj županiji, te tri na području Grada Zagreba; osnivanje najmanje jednog doma zdravlja na otocima sa više od 10.000 stanovnika (Brač, Cres, Hvar, Korčula, Krk, Lošinj, Rab i Vis).

Nadalje, prema Prijedlogu, Upravno vijeće se ovlašćuje za analizu financijskog poslovanja ustanove (najmanje jednom mjesečno).

Prijedlogom je, nadalje, predviđeno da ravnatelj (ili bar zamjenik) imaju znanstveno nastavno znanje, pojačava se kontrola stručnog rada. U slučaju ispitivanja primjene lijekova jasnije se definiraju osnivanja povjerenstava za lijekove u zdravstvenim ustanovama uz obvezu tromjesečnih izvješća ne samo o broju umrlih i uzrocima smrti u zdravstvenim ustanovama već i o izvršenim obdukcijama i svim okolnostima smrti.

Osnivale bi se ugovorom i turističke ambulante - u pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju turističku djelatnost, jasnije se definira da je svaka poslovno sposobna osoba suodgovorna za očuvanje i unapređenje svoga zdravlja.

Prema Prijedlogu, osiguran je dopunski rad zdravstvenim djelatnicima, ali ne u vlastitoj ustanovi, jer je to važeće rješenje izazvalo poteškoće. Dobar dio tih djelatnika nije zadovoljavao osnovne normative u redovnom radnom vremenu, a itekako dobro u vlastitoj praksi. Povećavaju se kriteriji za dolazak u status rada uz poštovanje načela da je potrebno apsolutno i mišljenje Komore te poslodavca, koji je dužan voditi računa i evidentirati rad djelatnika u zdravstvenoj ustanovi te završno odobrenje ministra. Dopunski

rad ograničava se na maksimalno osam sati tjedno.

Objašnjavajući gledište predlagatelja povodom ograničenja prava na štrajk, državni tajnik Zvonimir Golem je, među ostalim, rekao: razvidno je da štrajk može dovesti do tragičnih posljedica (što je važeći zakon prepoznao i zabranio ga u ustanovama hitne medicinske pomoći i hitnim zdravstvenim ustanovama). Predloženim zakonom se predviđa isključivo ograničavanje štrajka u dijelu poslova koji su u uskoj vezi s dovodenjem u opasnost života ili nastajanjem invalidnosti. Ne ograničava se pravo na štrajk već omogućuje, naglasio je predstavnik predlagatelja, pravo na zdravlje i život te izostanak invalidnosti. Štrajka zbog toga ne može biti ni u jedinicama intenzivnog liječenja odnosno jedinicama koje svojim neposrednim radom održavaju, doslovce, granicu između života i smrti.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo je podupro Prijedlog bez primjedbi.

Protiv ograničenja prava na štrajk

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo podržao je Prijedlog prosljeđivši predlagatelju poprilično primjedbi. Gotovo svi njegovi članovi izjasnili su se protiv ograničenja prava na štrajk, ali i protiv uvjeta koji ga izazivaju. Uz napomenu kako ne odobravaju štrajk liječnika, naglasili su kako su u protekla dva za koja - po mišljenju pojedinih članova Odbora - odgovornost snosi prvenstveno Sindikat, liječnici pokazali odgovornost prema pacijentima te da nije dokazana šteta ni za jednog korisnika zdravstvenih usluga.

Dopunski rad zdravstvenih radnika različito je ocijenjen. Većina je mišljenja da je predloženo rješenje (dopunski rad isključivo u drugoj zdravstvenoj ustanovi) dobro jer se time izbje-gava mogućnost sukoba interesa. Bilo bi korisno, smatraju u Odboru, utvrditi da ravnatelj koji daje odobrenje u

njemu izričito navede da je zabranjeno konkuriranje vlastitoj zdravstvenoj ustanovi.

Reda bi, očekuju, trebala uvesti i odredba o obvezi dostave rješenja o odobrenju posla Poreznoj upravi. Radne obveze moraju se ispunjavati u redovnom radnom vremenu, a uz to se uvodi financijska kontrola za rad izvan radnog vremena.

Korisnom su članovi ovog radnog tijela ocijenili i odredbu kojom se propisuje da županije i gradovi osiguravaju sredstva za pokriće gubitaka zdravstvenih ustanova čiji su osnivači. Nije se, naime, pokazalo dosadašnje rješenje, prema kojem je financiranje zdravstvenih ustanova centralizirano, a upravljanje decentralizirano. Treba, međutim voditi računa da su pojedine zdravstvene ustanove ukidanjem domova zdravlja na svom području dobile i dugove koji prelaze iznos jednogodišnjega županijskog proračuna i teško da ga osnivač može sanirati.

Čulo se i mišljenje jednog člana da je utvrđivanje pojačane odgovornosti županija za gubitke njihovih zdravstvenih ustanova loše rješenje. Obrazloženje - neprihvatljivo je prebacivanje odgovornosti bez bitnijih izmjena u sustavu javnog financiranja.

U Odboru je još, među ostalim: rečeno potrebno je dovršiti privatizaciju domova zdravlja (koja se pokazala uspješnom); podržano osnivanje Kriznog stožera radi upravljanja i koordiniranja rada zdravstvenog sustava u većim kriznim odnosno incidentnim situacijama; ocijenjeno da su uvjeti za izbor ravnatelja nepotrebno pooštreni te da sužavaju mogućnost izbora dobrog rukovodećeg kadra; upozoreno da bi trebalo ponovno razmotriti odredbe članka 37, uz napomenu kako nije potrebno uvoditi dodatnu kontrolu u obavljanju privatne prakse fizioterapeuta i medicinskih sestara - medicinskih tehničara kad tu funkciju obavlja Komora medicinskih sestara; predloženo da se zavodima za javno zdravstvo u nadležnost stavi planiranje mjera zdravstvene zaštite hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Preispitati rješenja o pokriću gubitaka

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu ukazao je na potrebu preispitivanja rješenja prema kojem županije i gradovi osiguravaju sredstva za pokriće gubitaka zdravstvenih ustanova čiji su osnivač.

Mišljenje su izdvojili Zvonimir Mršić i Dragutin Lesar, koji su upozorili da je to rješenje suprotno članku 137. Ustava, Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i Europskoj povelji o lokalnoj samoupravi.

U Odboru je, nadalje: upozoreno kako iz obrazloženja nije vidljivo zašto se predlaže brisanje stavka 2. članka 40, kojim je propisano da kliniku kao samostalnu ustanovu može osnovati i županija i druga pravna osoba, osim jedinica lokalne samouprave; zatraženo preispitivanje rješenja kojim je predloženo osnivanje najmanje jednog doma zdravlja na području županije odnosno najmanje tri doma zdravlja na području Grada Zagreba te obvezno osnivanje domova zdravlja na otocima - Braču, Cresu, Hvaru, Korčuli, Krku, Lošinj, Rabu i Visu; predloženo da se razmotri mogućnost izmjene i dopune toga članka tako da se na području županije osniva jedan dom zdravlja, a na području Grada Zagreba najmanje tri doma zdravlja te da osnivač bude jedinica lokalne samouprave za čije područje se dom zdravlja osniva. Uz to se čulo mišljenje da bi u članku 54. predloženi rok od tri mjeseca trebalo zamijeniti s rokom od šest mjeseci.

Ne bi se smjelo uvjetovati...

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina podržao je Prijedlog uz sljedeće primjedbe: ne bi se smjelo uvjetovati da ravnatelji moraju imati visoku stručnu spremu zdravstvenog smjera i znanstveno-nastavno usmjerenje jer su trenutačni trendovi u europskim državama da na pozicije ravnatelja uglavnom imenuju osobe s menadžerskim iskustvom; Povjerenstvo za lijekove više reducira prava pacijenata nego

što ih štiti, a i morala bi biti sastavljena tako da u njima budu na djelatovnan način zastupljeni interesi pacijenata a ne samo davatelja medicinskih usluga.

U Odboru se još čulo: razmotriti treba li kriterij za priznavanje statusa pojedinog organizacijskog oblika biti broj zaposlenih ili rezultati (kvaliteta usluge) koje postiže ustrojbeno jedinica; u Prijedlogu nije dovoljno vođeno računa o mogućem sukobu interesa kad je riječ o dopunskom radu zdravstvenih radnika, odnosno o obavljanju poslova u struci izvan radnog vremena; ne postoje kriteriji kojih bi se poslodavac bio dužan pridržavati pri izdavanju dozvole zdravstvenim radnicima za dopunski rad izvan zdravstvene ustanove u kojoj su zaposleni na neodređeno vrijeme; ispitati mogućnost uvođenja imovinskog cenzusa; preispitati i odredbe koje se odnose na pravo na štrajk kako se ne bi narušilo to temeljno pravo radnika pa tako i djelatnika u zdravstvenom sustavu, ali i osigurala kontinuirana zdravstvena zaštita i time zaštitila temeljna prava pacijenata.

Dvojbeno propisivanje obveza županijama i gradovima

Odbor za ravnopravnost spolova uputio je na Prijedlog cijeli niz primjedbi. Dvojbenim su ocijenili propisivanje obveza županijama i gradovima za pokriće gubitaka zdravstvene ustanove čiji su osnivači (gotovo je izvjesno da neće moći izvršavati obveze). Slijedilo je pitanje pa upozorenja; nisu li rizični čimbenici po zdravlje i prekomjerna konzumacija kave, izgladnjivanje djeteta, nedovoljno kretanje, stres te čimbenici koji narušavaju oralno zdravlje; neprijeporno je da je svaka osoba dužna brinuti o svome zdravlju, ali je i dužnost države da mjerama gospodarske i socijalne politike stvara uvjete za provođenje zdravstvene zaštite kao i uvjete za zaštitu i očuvanje te poboljšanje zdravlja stanovništva; ravnatelj mora biti dobar menadžer kakvih nesumnjivo ima i u drugim strukama osim zdravstvene; rješenje iz članka 37 (da zdravstveni radnici srednje stručne spreme ne

mogu više obavljati privatnu praksu iz svoje stručne spreme samostalno već po uputama i pod stručnim nadzorom doktora medicine ili specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije) narušilo bi integritet i same Hrvatske komore medicinskih sestara (zadužene za taj nadzor), a i dovelo u koliziju ovaj zakon i Zakon o sestrinstvu; nije jasno je li to preuzeto iz zakonodavstva zemalja EU i jesu li razlozi za takvo rješenje u nestručnom radu medicinskih sestara ili u nečemu trećem.

U svezi s posve novim načinom uređenja privatnog rada liječnika u javnim zdravstvenim ustanovama uslijedila su u Odboru ova pitanja: kada i pod kojim uvjetima, koji specijalisti i po kojoj cijeni će obavljati usluge, kako će se mjeriti rad liječnika i tko će to raditi, je li riječ o nelojalnoj konkurenciji na tržištu, sukobu interesa te kakve će posljedice biti za korisnike-pacijente, hoće li to dovesti do skraćivanja rokova čekanja ili liste čekanja za pojedine preglede. Zabrana samostalnog rada u istoj ustanovi odnosno rad u svoje ime i za svoj račun u drugoj zdravstvenoj ustanovi ne mora nužno značiti i da se spriječio sukob interesa - ocjenjuju u Odboru.

Izdvajamo još upozorenje o neprihvatljivom ograničavanju prava na štrajk za cijeli niz službi u zdravstvenim ustanovama. Po mišljenju članova Odbora svi nabrojani poslovi nisu nužni, tj. takvi da bi se prekidom njihova rada mogli ugroziti život ili zdravlje ljudi. Pravo na štrajk je legitimno pravo, a zabrana štrajka u zdravstvenoj djelatnosti dovodi do kršenja zajamčenoga ustavnog prava.

RASPRAVA

Stav **Odbora za rad i socijalnu politiku** objasnio je njegov predsjednik prof. dr. sc. **Marko Turić**, a stav **Odbora za ravnopravnost spolova Gordana Sobol**.

Protuustavni prijedlog

Dragutin Lesar je izvijestio prisutne da **Klub zastupnika HNS-a i PGS-a** ne podržava Prijedlog. Kako reče, ako nije

šala, riječ je o podvali, a ako ne o tome - ono o protuustavnom prijedlogu.

Nakon sugestije da se Prijedlog povuče, slijedilo je upozorenje kako je riječ o izuzetno štetnom Prijedlogu kojim se sprečava ovlast jedinica lokalne samouprave da provode poslove primarne zdravstvene zaštite, što je izriječno zapisano u Ustavu.

Implementacija zakona (iz 2003) izazvala je određene poteškoće koje su nametnule izmjene i dopune važećih rješenja.

A županije moraju otvarati ambulante i u mjestima gdje to nitko ne traži i gdje nisu potrebne (gdje nema dovoljno osiguranih Hrvatskog zavoda jer je broj preostalih pacijenata primjerice za 300 veći od limita kojega je utvrdila državna zdravstvena vlast). Tako svake godine HZZO raspisuje natječaj za otvaranje ambulanti primarne zdravstvene zaštite i za općine u kojima uopće nema ni prostornih uvjeta ni interesa za otvaranje ambulanti. Istovremeno se, pod firmom velike uštede, centralizira nabava.

Slijedilo je upozorenje kako danas nitko ne pita jesu li 2002. županije (kad su preuzele opće bolnice) preuzele i konsolidirane dugove. Samo se kaže - izvolite preuzeti dugove općih bolnica, domova zdravlja, zavoda za javno zdravlje i ljekarni.

Osvrnuvši se na način utvrđivanja limita bolnicama, zastupnik Lesar je upozorio da se on ne utvrđuje ni po krevetu ni po broju stanovnika, ni po broju osiguranika HZZO-a na teritoriju, a ni po broju zaposlenih po krevetu, niti prema odnosu medicinskog i nemedicinskog osoblja.

Čulo se potom upozorenje kako županija putem Upravnog vijeća odlučuje o količini rola toalet papira, krumpira i tjestenine, salate, mesa, čaja, bijele kave i košnji trave.

Zašto se, upitao je, u zdravstvu ne primijeni model iz prosvjete - da plaće po kolektivnom ugovoru i materijalni ras-

hodi zaposlenih nisu stavka decentraliziranih proračuna nego idu direktno iz riznice i pod stalnim su nadzorom središnje državne vlasti. Onda bi bolnički proračuni iznosili milijun kuna pa bi osnivač i upravno vijeće i nesposobni ravnatelji odgovarali za taj milijun, dometnuo je.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: ako netko smatra da županije postoje samo za saniranje gubitaka općih bolnica ukinito regionalnu samoupravu; Prijedlogom se regionalnoj samoupravi nameće obveza od 640 milijuna, što nije primjereno njezinim rashodima; nadležno ministarstvo ne želi već godinama provesti ustavnu odredbu (stavak 1. članka 134) prema kojoj je primarna zdravstvena zaštita u nadležnosti lokalne samouprave (ne regionalne).

Napomenu kako se slaže s izjavom ministra zdravstva iz studenoga 2004. kako 40 posto lijekova, Lesar je popratio upitima - je li to problem župana, županijske skupštine, gradskog poglavarstva, toga što ne funkcionira, što nema odgovornosti liječnika koji od pacijenta ne traži povrat nalaza. Ili toga što kontrolori ne kontroliraju nepodignute nalaze. Čiji su, upitao je zastupnik, pacijenti koji konstantno ne podižu nalaze, gdje završavaju, kome se fakturiraju i zašto su u smeću tri milijarde kuna potrošenih za lijekove i za nepodignute nalaze.

Dragutin Lesar je izlaganje završio apelom na eksperte i stručnjake u Ministarstvu zdravstva da se pozabave strukom i vrate spomenute tri milijarde kuna u isplativo investiranje.

Ispravljujući ga, dr. sc. Stjepan Bačić je ustvrdio kako je stanje upravo suprotno - lokalna samouprava određuje što treba nabaviti, a centralna je svrha nabave postići jeftiniju cijenu. Prošle godine je, podsjetio je, upravo zahvaljujući centralnoj nabavi uštedeno 25 milijuna kuna.

Potpuno zapuštena primarna zdravstvena zaštita

U ime **Kluba zastupnika HSP-a, Pero Kovačević** je pozdravio Prijedlog, ali samo u cilju otvaranja rasprave

o stanju u zdravstvu. Bez zadržke Klub je podržao jedino osnivanje domova zdravlja na otocima.

Slijedila su upozorenja: o potpuno zapuštenoj primarnoj zdravstvenoj zaštiti - "a kakve smo imali domove zdravlja", u njima je obavljana osnovna dijagnostika i imali su specijaliste, što je daleko jeftinije, jer zapuštene pacijente teže je liječiti; liječnici opće prakse uopće se ne bave osnovama dijagnostike već pacijente šalju na dodatne specijalističke preglede; pacijent čeka na dijagnozu do šest mjeseci; događa se da pacijenti dolaze u bolnice kao hitni slučajevi jer na vrijeme nije reagirala primarna zdravstvena zaštita, a nije mogla jer su razvlašteni bivši domovi zdravlja.

Nije dovoljno vođeno računa o mogućem sukobu interesa kad je riječ o dopunskom radu zdravstvenih radnika, odnosno o obavljanju poslova u struci izvan radnog vremena.

Komentirajući rješenja u svezi s dopunskim radom liječnika, predstavnik Kluba zastupnika HSP-a je, među ostalim, rekao: čekaonice bolnica su pune, a u njima privatnu zdravstvenu praksu obavljaju, bez kontrole, isti liječnici koji rade u bolnici (uz napomenu "dođite kod mene popodne"); nije rješenje dopunski rad u drugoj bolnici (sredstva trebaju ostanu istoj ustanovi) već je potrebna samo stroga kontrola.

Kad je riječ o štrajku, iz ovog Kluba se čulo: da je normalno da je štrajk dopušten ali je najvažnije štititi zdravlje pacijenata; da bi bilo primjerenije riješiti uzrok nezadovoljstva - riješiti pitanje statusa zdravstvenih djelatnika pa se neće morati rješavati posljedice.

Ispravljujući prethodnika, mr. sc. **Kajo Bučan (HDZ)** je izjavio kako nije točno da se liječnici u primarnoj zaštiti bave izdavanjem recepata, a ne osnova dijagnostike. Naime, tek do 20 posto bolesnika koji joj se obrate ide na specijalističke preglede.

Suzdržani

Ljubica Lalić je u ime **Kluba zastupnika HSS-a** (koji je najavio da će njegovi zastupnici u glasovanju biti suzdržani) uvodno napomenula kako utvrđena prava ništa ne znače ako se zakon ne provodi, a za to je potrebna izmjena. S tim u svezi je skrenula pozornost na to da je Zakonom o pravima pacijenata svakom građaninu zajamčeno opće i jednako pravo na kvalitetnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu, ali je to neprovedivo u sustavu s ogromnim razlikama u tehničkoj i kadrovskoj opremljenosti. Nije točno, naglasila je zastupnica, da se ovim izmjenama - kako tvrdi predlagatelj - zdravstvena zaštita usuglašava sa Zakonom o pravima pacijenata. Naime, jedan zakon jamči svima jednaku zdravstvenu uslugu, a drugi - koji treba stvoriti mogućnost konzumacije toga prava sužava ga na uslugu standardizirane kvalitete.

U nastavku izlaganja slijedila su ova upozorenja iz ovog kluba zastupnika: što će učiniti Vlada po pitanju racionalizacije ne zna se pouzdano, ali će zacijelo biti na štetu građana koji ponekad na zdravstvenu uslugu čekaju i mjesecima, a neki je i ne dočekaju jer nemaju ni za prehranu, a kamoli za participaciju; neoboriva je činjenica da su nakon privatizacije mnogim građanima zdravstvene usluge postajale sve teže dostupne (prvenstveno seoskom stanovništvu starije životne dobi); u općinskim mjestima sjede po dva, tri ili više liječnika u isto toliko ambulanti poredanih jedna do druge, ali zato nema ni jednog u ambulantom ostalih naselja u općini; stare, bolesne, i onemoćale koji do liječnika ne mogu jer javnog prijevoza nema, a potomci su otišli širom svijeta truhom za kruhom ne smiju se ostaviti na milost i nemilost susjedima i ostalim dobrim ljudima; liječnike se mora obvezati da barem dva puta tjedno idu izvan općinskog sjedišta; stanovnici Okučana moraju, primjerice noću za lijek protiv bolova u 85 kilometara udaljen Slavonki Brod.

Iz dijela izlaganja o dopunskom radu izdvajamo: svaki zaposleni rad-

nik s punim radnim vremenom donijet će traženi dokaz o ispunjavanju radnih obveza od 40 sati tjedno, a koliko stvarno radi u ustanovi u kojoj je zaposlen znat će samo dragi bog i pacijenti koji će satima, danima i mjesecima čekati na red: lista je preduga, a ako istu uslugu želi negdje drugdje - gdje je taj liječnik u dopunskom radu mogu je dobiti odmah - dakako uz punu cijenu; govori se o strogom nadzoru dopunskog rada, a od toga ništa, dok zdravstveni radnici s opremom i materijalom ustanove za vlastiti račun pružaju zdravstvene usluge; važeće rješenje nije dobro, ali ponudeno je još gore - zdravstveni radnici konkurirat će zdravstvenoj ustanovi u kojoj su u radnom odnosu (njihov je neposredni interes da pacijenta iz ustanove u kojoj su zaposleni upute u ustanovu u kojoj rade dopunski).

Tu je još upozorenje kako su predložene odredbe o štrajku zapravo protivne Ustavu, koji jamči pravo na štrajk.

Primjereno organiziran sustav

Ispravljujući prethodnicu **Ruža Lelić (HDZ)** je ustvrdila kako je sustav zdravstvene zaštite i sustav primjereno organiziran, da funkcionira redovito i nije u krizi. A kad je riječ o čekanjima pacijenata, zastupnica je podsjetila kako je premijer Blair u okviru zadnjih predizbornih obećanja rekao da će se čekati 16 do 18 tjedana na specijalistički pregled. U Hrvatskoj se, dometnula je, čeka znatno manje i to uglavnom tamo gdje pacijenti žele određenog liječnika.

Podrška

U ime Kluba zastupnika HDZ-a Prijedlog je podržao mr. sc. **Ivan Bagarić**, ustvrdivši kako stoje iza svih nastojanja očuvanja i unapređenja zdravstva te produljenja života stanovništva, s težištem na kvaliteti života (što duži život sa što manje godina invaliditeta).

Po njihovoj ocjeni, kombinacija centraliziranog financiranja i decentraliziranog upravljanja svakako nije dobro rješenje pa su se založili da se odgovornost upravljanja proširi i na područje poslo-

vanja, u osnovi ne samo kao instrument pokrivanja dugova zdravstvenih ustanova s lokalne razine vlasti nego radi preuzimanja odgovornosti uprave i spomenutih ustanova i vlasnika za učinkovito poslovanje.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: za Hrvatsku kao turističku zemlju od osobite je važnosti reguliranje pitanja organizacije i financiranja tj. plaćanja zdravstvene zaštite turistima; ovisnosti, rizična ponašanja i općenito nepreuzimanje brige o vlastitom zdravlju moraju se zakonski regulirati, na svoj način sankcionirati na dobro pojedinca, obitelji cijelog društva; rješenje da ravnatelj mora imati i znanstveno-nastavno zvanje je opravdano; podržava se mogućnost osnivanja više od jednog doma zdravstva na razini županije i više od tri na razini Grada Zagreba; osnivanje domova zdravstva na otocima od prioritete je važnosti za Hrvatsku.

Klub zastupnika HDZ-a osobito je pozdravio predviđeni nadzor nad zdravljem hrvatskih branitelja Domovinskog rata.

Bilo bi korisno utvrditi da ravnatelj u odobrenju u njemu izričito navede da je zabranjeno konkuriranje vlastitoj zdravstvenoj ustanovi.

Uz podršku rješenjima u svezi s dopunskim radom, oni ukazuju da je riječ o vrlo osjetljivom polju na kojem se pravila igre moraju regulirati potanko te zasnivati na partnerstvu kako bi se spriječio svaki sukob interesa. Zastupnici su osobito pozdravili osnivanje kriznog stožera pri Ministarstvu zdravstva; poduprli su pravo na štrajk kao posljednje sredstvo, naglasivši kako ga je dopušteno ograničiti kad bi mogao ugroziti osobnu sigurnost ili zdravlje.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: podršku izmjenama i dopunama koje se odnose na nadzor u zdravstvenim ustanovama i utvrđivanje uzroka smrti (obdukciju).

Zašto **Klub zastupnika SDP-a** neće podržati Prijedlog već će njegovi zastupnici biti suzdržani u nadi da će sve loše do drugog čitanja biti uklonjeno objasnila je **Željka Antunović**. Najprije je izjavila kako bi bilo neodgovorno ne osvrnuti se na stanje u zdravstvenom sektoru (o čemu najviše mogu reći pacijenti), te da bi o tome trebalo organizirati raspravu, iako vladajuća većina - dometnula je - izbjegava te skilske teme.

Zastupnica je potom zastupnicima skrenula pozornost na izjavu predsjednika Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kako zdravstvenom sustavu nedostaju 4 milijarde kuna. Početkom 2000. je nedostajao isti iznos, podsjetila je, rekavši potom kako je krajem 2003. u zdravstvenom sustavu bilo otprilike milijardu i 200 milijuna kuna dospjelih a neplaćenih obveza. U roku godinu dana, naglasila je zastupnica, zdravstveni sustav predvođen aktualnom zdravstvenom administracijom uspio je obveze vratiti na 4 milijarde kuna.

Riječ je o izuzetno štetnom Prijedlogu, kojim se sprečava ovlast jedinica lokalne samouprave da provode poslove primarne zdravstvene zaštite, što je izričito zapisano u Ustavu.

U nastavku izlaganja slijedile su ova upozorenja, primjedbe i ocjene: nepobitna je činjenica da su usporene, a ponegdje i zaustavljene investicije u zdravstvenom sustavu; centralizirana nabava je osigurala da se nešto snize cijene, ali nije nažalost nabavljeno ono što bi htjele zdravstvene ustanove već netko u zdravstvenoj administraciji; projekti informatizacije u zdravstvu još čekaju; liste čekanja se povećavaju zbog jednog razloga - lošeg sustava financiranja (nagrađeni i stimulirani su oni koji ne liječe pacijente i zbog toga ne prekoračuju svoje limite (gospićka bolnica, primjerice), a kažnjeni oni koji liječe pacijente; u zadnja dva mjeseca

nije bilo transplantacije zbog toga što se destimuliraju davatelji.

Tu su još ova upozorenja: vrlo brzo će se srušiti razina solidarnosti; predložene izmjene su pokušaj formalnog popravljivanja situacije (pokušaj zdravstvene administracije, nemoćne i u neznanju da bar nešto popravi); predloženo je daleko od toga što se u Hrvatskoj može napraviti; ne može se zanemariti da županije nemaju nikakav utjecaj na katastrofalni sustav financiranja koji proizvodi gubitke nekih županijskih bolnica; ne može se na njih samo formalno prebaciti odgovornost - bez sredstava uz uskraćivanje mogućnosti da utječu na elementarnu ili osnovnu raspodjelu centralno prikupljenih i raspoređivanih; svojevremeno se odbijalo unijeti u Zakon o pravima pacijenata neka prava s objašnjenjem da je to upisano u Zakon o zdravstvenoj zaštiti, a predloženim se u cjelini smanjuje opseg prava pacijenata.

Uslijedili su ispravci navoda. Dr. sc. **Stjepan Bačić** je izjavio kako nije točno da su dospjele obveze 4 milijarde. Ukupne obveze su 4 milijarde, a preuzimanjem vlasti ova koalicija je naslijedila ukupne obveze od 7,5 milijardi (dospjele 3 milijarde su uredno vraćene).

Ruža Lelić je, ispravljajući predstavnicu SDP-a, izjavila da kao liječnik s iskustvom - voditelj primjerene zdravstvene ustanove može reći da stanje nije kako je rečeno. Bod u primarnoj zaštiti tek su sada uspjeli vratiti na nivo prije 2000. godine.

Politizacija zdravstvom

Dr. sc. **Andrija Hebrang** je izlaganje zastupnice Antunović ocijenio kao politizaciju zdravstvom. Točno je da je ukupni dug bio 7,5 milijardi, a sada je 4 milijarde. Točno je da je HZZO imao 2,5 milijardi dospjelih obveza u obliku bankovnog kredita, točno je da je milijardu i 600 milijuna u HZZO-u neprikazano u zaključnom računu, što je utvrdila i državna revizija. Nije postojala centralizirana nego decentralizirana nabava. Samo one županije koje su tražile od Ministarstva da se to objedini

i pojeftini nabava ušle su u takav oblik koordinacije.

Događa se da pacijenti dolaze u bolnice kao hitni slučajevi jer na vrijeme nije reagirala primarna zdravstvena zaštita, a nije mogla jer su razvlašteni bivši domovi zdravlja.

Nakon ovih korekcija slijedila su ova pojašnjenja: informatizacija nije napravljena stoga što je Državna revizija napisala da je sadržaj ugovora neprimjeren i da ga treba mijenjati (mijenja se već godinu dana); netočan je navod da su nagrađene ustanove koje odbijaju pacijente.

Ne podržava se

Da **Klub zastupnika IDS-a** ne može podržati Prijedlog zastupnike je izvijestila **Dorothea Pešić-Bukovac**. Izjavila je kako je situacija u zdravstvu sve gora i to zato što se zakonska rješenja donose isključivo radi rezanja troškova. Umjesto sustavne reforme svakih par mjeseci zastupnici na klupe dobivaju parcijalna rješenja, izjavila je predstavnicu IDS-a te potom, među ostalim: upitala hoće li se netko ozbiljno pozabaviti rješenjima na temelju široke javne rasprave; upozorila da županijske bolnice imaju tolike dugove da ih ne može pokriti nijedan županijski proračun; ustvrdila da je uistinu potrebna decentralizacija, ali ne ovakva - decentralizacija problema i dugova, s tim da sve bitne odluke ostaju u Ministarstvu i HZZO-u.

Slijedila su ova upozorenja: u Primorsko-goranskoj županiji je upravo bila na tragu racionalizacija doma zdravlja (formiranog temeljem važećeg zakona umjesto osam domova) i ujednačavanje kvalitete i dostupnosti u pružanju zdravstvene zaštite doma zdravlja predloženim nisu utvrđeni temeljem kojih bi se utvrdila potreba osnivanja domova zdravlja (predvi-

đeno je da će otok Cres imati samostalan dom zdravlja, iako ga dosad nije imao); prebacuju se dugovanja na jedinice lokalne samouprave; kad je riječ o dopunskom radu to je samo legalizacija postojećeg stanja (a kako netko može odraditi puno radno vrijeme ("ajmo reći, u državnoj službi", a nakon toga još jedno radno vrijeme odraditi kod privatnika); možda je to mogućnost liječnicima da ipak zarade kakvu-takvu pristojnu plaću, a da to državu ne košta ništa; potrebna je uistinu sustavna racionalizacija i reforma, ali ne na štetu pacijenata i njihove zdravstvene zaštite; trebalo bi, kao u Sloveniji, da se bolničko liječenje plaća po dijagnozi, a ne po krevetu.

Uz napomenu kako je jedino pozitivno u Prijedlogu - formiranje Kriznog stožera, predstavnicu Kluba zastupnika IDS-a je zaključno napomenula da će ostale primjedbe dati u formi amandmana.

Predloženo je daleko od toga što se u Hrvatskoj može napraviti; ne može se zanemariti da županije nemaju nikakav utjecaj na katastrofalni sustav financiranja koji proizvodi gubitke nekih županijskih bolnica; ne može se na njih samo formalno prebaciti odgovornost - bez sredstava uz uskraćivanje mogućnosti da utječu na elementarnu ili osnovnu raspodjelu centralno prikupljenih i raspoređivanih.

Ispravljajući prethodnicu, mr. sc. **Nikola Ivaniš** je rekao kako ne stoji tvrdnja da je jedinstveni dom zdravlja županije racionalizirao i pojeftinio poslovanje i povećao dostupnost zdravstvene zaštite stanovništvu. Obrazloženje - prvi pokazatelji o funkcioniranju jedinstvenog doma zdravlja govore da on posluje čak skuplje no što se poslovalo te da se dostupnost zdravstvene zaštite čak smanjila.

Drago Prgomet (HDZ) se najprije osvrnuo na zaključak Odbora za zdravstvo kako u dva štrajka nije dokazana šteta ni za jednog pacijenta, što - naglasio je - potvrđuje da su u štrajku liječnici svoj posao odradili profesionalno i korektno. Skrenuo je na to pozornost zastupnicima, podsjetivši na medijske napise o čak deset smrtnih slučajeva.

Dvojbena je ipak, upozorio je trebaju li u Zakonu biti sva nabrojena ograničenja s obzirom na to da i drugi zakoni reguliraju pravo na štrajk.

Osobno nije protiv štrajka, ustvrdio je, naglasivši kako je cilj prethodna dva bio poboljšanje uvjeta i standarda rada.

Zastupnik je podržao mogućnost da liječnici izvan radnog vremena rade u privatnim ambulancama uz upozorenje kako prigovor o državnim bolnicama tek kao o mjestima za dogovaranje poslova u privatnoj praksi ne bi stajao kad bi se ispunjavao glavni kriterij rada u državnom sektoru - da se u tijeku redovnog vremena obavi posao za koji je liječnik plaćen. Privatna praksa izvan zdravstvenih ustanova u kojima rade i izvan radnog vremena može biti mogućnost dodatne zarade liječnicima te stimulans za daljnje stručno usavršavanje, a pacijentima koji su u stanju priuštiti privatnog liječnika - skraćanje duljine čekanja na pregled.

U nastavku izlaganja slijedile su, među ostalim, ovi upiti, ocjene, i upozorenja: hoće li praksu u svojim ordinacijama moći obavljati izvanredni i redoviti profesori te primarijusi s doktoratima znanosti; kriterij za priznavanje statusa kliničkih zavoda trebao bi biti broj zaposlenih sa (užom) specijalizacijom te broj osoba koje imaju kumulativno radno vrijeme odnosno ugovor o radu s visokim učilištima odnosno medicinskim fakultetima; predviđeni kriteriji za ustroj odjela su previsoki; u nadležnost zavodima za javno zdravstvo - planiranje mjera zdravstvene zaštite hrvatskih branitelja.

Dr. sc. **Stjepan Bačić** podržao je Prijedlog uz sljedeće pohvale i primjedbe: dobro je što je predviđeno da svaki pojedinac mora voditi brigu o vlastitom zdravlju i što je uspostavljen Krizni

stožer; važno je da se poveća kontrola kvalitete u bolnici, naročito uvođenjem i normiranjem unutarnje kontrole bolnice; važno je da o radu izvan ustanove daje mišljenje Komora, a i važno je da svaki zaposlenik rad izvan redovnog obvezno mora prijaviti Poreznoj upravi; ravnatelj u odobrenju o radu izvan ustanove mora obvezno naznačiti da zaposlenik ne smije konkurirati vlastitoj ustanovi; uvjeti da status odjela unutar klinika su prezahtjevni, kao i uvjeti za ravnatelja; dio o štrajku je preopširan i predetaljiziran; dvojbena je vraćanje ljekarni u domove zdravlja; dobro je što su na otocima obvezatni, naročito s onima s većim brojem stanovnika; razmisliti o izdvajanju Zavoda za toksikologiju iz Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u zasebnu instituciju (kao nekad), pogotovo stoga što će ulaskom u Europu biti puno posla; vrijeme je da se razmisli da trgovačko društvo ne može biti osnivač samo dijela ustanove.

Ispravljajući Bačića, **Nenad Stazić** je rekao kako nije točno da jedinice lokalne samouprave sada imaju mogućnost sanirati dugove bolnica koje su osnovali. Upravo suprotno - nisu imali mogućnost i neće imati zato što nemaju novca. Predloženim država samo na njih prebacuje obvezu. Isti ispravak je došao i od **Dragutina Lesara**, upozorivši da prema predloženome županije i gradovi osiguravaju sredstva između ostalog i za pokriće gubitaka. Ne daje se, dakle, mogućnost nego utvrđuje obveza, što je jako velika razlika, naglasio je zastupnik.

Bačiću je potom replicirao **Miroslav Korenika**, naglasivši kako je očito da će zdravstvene ustanove u gubitak. Prema tome, kako to može (kako je ustvrdio Bačić) biti dobro rješenje, upitao je, dometnuvši da je ono zapravo nakaradno.

Uzvratajući na ispravke i repliku Stjepan Bačić je objasnio zašto je rekao da je dobra predložena promjena - zato što se sredstva dosad nisu mogla koristiti za pokriće troškova, morali su ih izdvajati samo u kapitalna ulaganja. A sada se daje mogućnost županiji, a i mnoge su izrazile želju da pokriju dio gubita-

ka iz tih sredstava. To je mogućnost da se stvar pomakne s mrtve točke, napomenuo je zastupnik, zaključivši objašnjenje napomenom kako se ne mogu imati samo ovlasti, a ne i odgovornost za poslovanje.

Usljedila nova replika istom zastupniku, ali i drugima koji su govorili o dopunskom radu liječnika - od **Milanke Opačić (SDP)**. Nije točno da se novim rješenjem rješava sukob interesa. On će ostati neovisno o tome rade li liječnici poslijepodne u svojoj ili nekoj drugoj bolnici. Štoviše, prema novom prijedlogu bit će, kako je u raspravi i uočeno, konkurencija vlastitim zdravstvenim ustanovama. Predložena odredba je, po ocjeni ove zastupnice, kupovanje socijalnog mira u zdravstvu na teret pacijenata jer u dosadašnjoj situaciji (koja isto nije idealno regulirana) ipak se imala kakva-takva kontrola nad njihovim radom. A kako će se kontrolirati kad budu radili u drugim zdravstvenim ustanovama, upitala je zaključivši izlaganje tvrdnjom da je dosadašnji način rada ipak donosio svojevrsnu korist i bolnicama i pacijentima te određenom zdravstvenom osoblju bolnica. Kad se dopusti predloženo koristi će, upozorila je Milanka Opačić, imati samo liječnici i privatne zdravstvene ustanove.

U replici na ovo, dr. sc. **Stjepan Bačić** je podsjetio kako je u izlaganju napomenuo da i dalje ostaju dvojbe po pitanju sukoba interesa. Predloženim je ipak umanjena, odnosno sukob interesa je manji. Obrazloženje - Svjetska zdravstvena organizacija govori da u istom prostoru ne mogu biti i državno i privatno. Prijedlogom je to izbjegnuto.

Postoji problem kontrole, ali on ostaje na šefovima odjela i na ravnatelju bolnice, koji daje odobrenje za rad. Tek kad liječnik napravi potrebne bodove (svačiji se rad može vrednovati) ostvaruje pravo na honorarni rad.

Reagirajući na Bačićevo obrazloženje (kako nije dopušteno da se dio ustanove privatno osniva) rekao je da je to rješenje izvan sustava. Naime, ne postoji osnivanje dijela ustanove, objasnio je, dometnuvši kako je to zapravo replika zakonopiscu. Po Zakonu o ustanovama

se zna kako se osnivaju ustanove i da se može imati udio u osnivačkim pravima. Isto je i kad je riječ o odgovornosti za financije. Propisi su vrlo jasni - solidarno i neograničeno odgovara osnivač i trebalo bi izbjegavati rješenja koja idu izvan izgrađenog sustava.

Dr. sc. **Stjepan Bačić** je izjavio kako je Josipović rekao suštinu. Može samo potvrditi kako zakon mora biti vrlo jasan i precizan u nadležnostima. Prema tome, nije dobro da trgovačka društva osnivaju dio ustanove.

Ruža Lelić (HDZ) je podržala Prijedlog upozorivši najprije kako je po pokazateljima Svjetske zdravstvene organizacije zdravstveni sustav za zdravstvene pokazatelje odgovoran 10 do 20 posto. Slijede: okoliš (10 posto), genetika (10 posto), način života i prehrana (20 do 30 posto) te životni standard (30 do 50 posto). Zato je uistinu dobro utvrditi kako je svatko suodgovoran za svoje zdravlje, rekla je.

Zastupnica je osobito podržala rješenje da županije mogu osnovati na svom području dom zdravlja kakav smatraju da trebaju te osnivanje ljekarničke djelatnosti pa zatim na Prijedlog uputila, među ostalim, ove ocjene odnosno primjedbe: nije točno da primarna zdravstvena zaštita ne obavlja svoju dužnost (štoviše, prvi put ove godine postoji mogućnost dodatnih pretraga u primarnoj zaštiti (mali kirurški zahvati i EKG); razmisliti i predvidjeti mogućnost da i HZZO barem iz dopunskog osiguranja snosi dio troškova specifične zdravstvene zaštite; nije problem utvrditi, ako se želi kontrolirati, koliko radi pojedini zdravstveni djelatnik u zdravstvenoj ustanovi; možda ostaviti kao mogućnost i to da zdravstveni djelatnik radi privatno u ustanovi u kojoj radi; o rješenjima u svezi sa štrajkom još razgovarati sa socijalnim partnerima.

Nenad Stazić (SDP) u ispravku navoda predgovornice ukazuje da će eventualne gubitke morati snositi jedinice lokalne samouprave (samo obveze a ne prava) a zakonodavac ne kaže na koji način. **Milanka Opačić (SDP)** replikom upozorava da ovim novim zakonom domovi zdravlja neće ispuni-

ti željenu funkciju. **Ruža Lelić (HDZ)** odgovorila je da ulogu domova zdravlja vidi i u budućnosti a da proces privatizacije mora teći ali i da nije prisilan. Dr.sc. **Marko Turić (HDZ)** naglašava da RH ima 4,5 milijuna stanovnika, 22 bolnice na razini županija, 27 specijaliziranih bolnica, 14 kliničkih klinika itd. a da ostavlja na razmišljanje je li to puno ili malo. **Ruža Lelić (HDZ)** još je jednom istaknula da će se ovime poboljšati financijska disciplina u bolnicama. Dr.sc. **Ivo Josipović (SDP)** polemizirao je sa zadovoljstvom predgovornice u vezi s dopunskim radom i rekao da će vrlo brzo postati nemoguće da netko tko ujutro radi u bolnici u Vinogradskoj u Zagrebu, popodne radi na Rebru. A to mu nije simpatično ni sa stanovišta pacijenata jer se često događa da se pacijenti jasnim radnjama sile da iz sustava zdravstvene zaštite idu na privatni tretman. **Ruža Lelić (HDZ)** odgovorila je da ona kao liječnica zaista podržava dopunski rad i da on liječnicima ne bi smio biti uskraćen (osam sati tjedno nije puno). **Zvonimir Mršić (SDP)** podsjetio je da postoji zakonska odgovornost osnivača za poslovanje ustanove te u vezi s tim pita je li netko od ravnatelja smijenjen zato što je radio gubitke. **Ruža Lelić (HDZ)** odgovorila je da je baš intencija ovog zakona da se to promijeni.

Mr.sc. **Kajo Bućan (HDZ)** ne slaže se s iznesenim da nitko (ravnatelji) nije smijenjen zbog dugova (dat će podatke o tome). Jedna od njegovih konkretnih primjedbi traži da se uz profesionalne bolesti (članak 18. postojećeg Zakona) naznači i "bolesti vezane uz rad" jer su to najčešći uzroci pobola, bolovanja i prijevremenog odlaska u mirovinu u zemljama EU. Uz definiranje tko snosi troškove specifične zdravstvene zaštite trebalo bi i navesti da ona mora biti osigurana svakom radniku i da je besplatna. Što se tiče prava na štrajk misli da se ovdje radi o prevelikim ograničenjima a i da je došlo u predloženom tekstu do brkanja pojmova vlasništva i poslodavca.

Dragutin Lesar (HNS) pitao je čemu mijenjati Zakon ako i po sadašnjem rješenju osnivači pokrivaju gubitke. **Zvo-**

nimir Mršić (SDP) komentirao je izlaganja o odgovornosti osnivača bolnica i rekao ako se već tako ekstenzivno tumači njihova odgovornost neka se dopusti da osnivači utvrde potrebna sredstva za funkcioniranje ustanove, a da one županije koje više uplaćuju u Zavod i više dobivaju. Mr.sc. **Kajo Bućan (HDZ)** odgovorio je da treba pročitati Zakon o javnim ustanovama.

Mario Zubović (HDZ) govorio je o cilju ovih izmjena i dopuna te naveo da se, među ostalim, utemeljuje veća odgovornost za vlastito zdravlje. Predložio je donošenje ovog zakona no misli da zdravstvu treba jedna sustavna reforma koja će jedina donijeti boljitak.

Promjena dobrodošla

Jagoda Martić (SDP) smatra da je ova promjena Zakona dobrodošla jer su prijašnjim spajanjem domova zdravlja primjerice, u Splitsko-dalmatinskoj županiji nastali brojni problemi, išlo se ishitreno bez da se cijela procedura temeljito pripremila.

Umjesto sustavne reforme svakih par mjeseci zastupnici na klupе dobivaju parcijalna rješenja; županijske bolnice imaju tolike dugove da ih ne može pokriti nijedan županijski proračun; uistinu je potrebna decentralizacija, ali ne ovakva - decentralizacija problema i dugova.

Uprava Doma zdravlja (to je mastodont, pojedine ispostave udaljene i sto kilometara) je slabo ekipirana, Statut je manjkav, program viška radnika je gorući problem itd. Trebalo bi težiti jačanju uloge pojedinih domova zdravlja koji imaju mogućnost i uvjete da postignu višu razinu medicinske usluge (domovi zdravlja u Sinju, Makarskoj, Imotskom) čime bi se postigla kvalitetnija mreža zdravstvenih ustanova i dostupnost usluga.

Uz ovlasti treba prebaciti i odgovornost za upravljanje ustanova, treba voditi računa o sastavu stručnog vijeća u kojem bi politika trebala biti u drugom planu, a prvenstveno zastupljena struka. Iz predloženog zakona nije vidljivo tko će biti vlasnik domova zdravlja (osnivač, primjerice grad ili županija), čini se da su slabi zaštitni mehanizmi koji bi spriječili da se pacijenti neće namjerno odbijati kako bi ih se naručivalo u privatnu ambulantu, navela je, među ostalim zastupnica.

Dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** podržava predložene izmjene i dopune jer su poboljšanje čitavog niza sadašnjih odredbi odnosno ispravljaju se pogreške iz prošlog četverogodišnjeg mandata.

Ovaj predloženi zakon je most do velike rekonstrukcije sustava zdravstva koje neminovno slijedi ne zbog pritiska MMF-a, ne zbog običaja EU nego jednostavno zbog toga da zdravstveni sustav u hrvatskoj državi ostane i opstane. Treba podržati prije svega odredbu da osnivač ustanove pokriva gubitak (ta je odredba zatečena u članku 52. pozivajući se na Zakon o javnim ustanovama), rekao je, među ostalim zastupnik podsjećajući da smo 1990. naslijedili sustav zdravstva s 113 siza, decentraliziranih ustanova, a centralizacijom (rat, smanjen BDP i novac u sustav zdravstva za 50 posto) se održao sustav, no ona sigurno u budućnosti mora olabaviti.

Decentralizacija do koje će doći vrlo je opasna jer ukida još jednu instituciju koja je temelj zdravstvenog osiguranja jedna socijalno svjesne države - solidarnost (primjerice, gospička bolnica ne može opstati na samofinanciranju zbog ratnih stradanja).

Što se tiče dopunskog rada sadašnja odredba koju je uvela prošla Vlada da se radi u vlastitoj ustanovi u dopunskom radu osuđena je od Svjetske zdravstvene organizacije jer je direktni sukob interesa i protivna zahtjevima naših udruga pacijenata. A stroge odredbe o štrajku trebalo bi uskladiti sa sindikalnim središnjicama, koje su indirektno uzrokovale štrajk liječnika, naveo je, među ostalim.

Pogodovanje liječnicima

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) ovaj zakonski prijedlog ocjenjuje nezdravim za zdravstvo. To zbog toga što se Vlada nalazi u pomanjkanju reformskih ambicija i odlučnosti i onda želi reagirati na jedan deficitni način financiranja.

Sušтина ovog Prijedloga je što se želi pogodovati liječnicima i to na štetu i na teret bolesnika. Posljedica strukovnog ugovora s liječnicima čija se pravna sudbina ne zna rezultirala je ovakvim Prijedlogom jer se pošto poto želi smiriti i namiriti upravo liječnička struka, rekla je.

Jasno je da se Hrvatska nalazi i da je u biti već duboko zagazila u razdoblje socijalnih napetosti, rekla je među ostalim naglašavajući da se stvari ponovno postavljaju onako kakve su bile prije 2000. godine.

Stjepan Bačić (HDZ) ispravio je netočni navod o pogodovanju liječnicima na štetu bolesnika dodajući da zastupnica vrlo dobro zna zašto se strukovni ugovor povukao. Ovdje se radi o radu izvan ustanove, Liječnička komora određuje cjenik usluga i sve je jasno, ustvrdio je. Dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** objasnio je okolnosti u vezi sa strukovnim ugovorom (potpisivanje aneksa) rekavši da je Vlada bila prisiljena odustati od toga (skupina sestričkih sindikata zabranjuje provođenje ugovora) no da je izvanredno reagirala jer je svejedno liječnicima dala njihovih deset posto i to povećanje je u ovogodišnjem proračunu (500 milijuna više za plaće). Ispravku netočnog navoda o tome kako se ide na ruku liječnicima pridružio se i mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)**. Cijelo vrijeme zastupnica govori kao da se radi o nekim strancima (liječnicima) nepoželjnim u zemlji koje treba otjerati. S obzirom na izdvajanja za zdravstvenu zaštitu naš sustav je izvanredan ako se usporedi s drugima u svijetu, a ako odbijate sve ove promjene što ne predložite druge, rekao je zastupnici.

Milanki Opačić (SDP) čini se da su neke odredbe predloženih izmjena i dopuna isključivo kupovanje socijalnog mira na teret hrvatskih pacijenata.

U ovom trenutku nekorektno je prema jedinicama lokalne samouprave da se teret poslovanja odnosno eventualnih dugova bolnica prebacuje na njih. Ni sve mjere koje je Vlada RH donijela u proteklih godinu u vezi s poslovanjem zdravstva nisu dale pozitivne učinke pa i dalje imamo vrlo velike gubitke a HZZO je došao u situaciju da ne može plaćati lijekove veledrogerijama. S jednog stanja koje je ostavila bivša koalicijska Vlada kad su se lijekovi plaćali u razdoblju od 120 do 154 dana došli smo u situaciju da se na plaćanje čeka čak i do 300 dana, rekla je, među ostalim.

Nada se da će predloženi zakon do drugog čitanja ipak doživjeti neke izmjene i da će ove neke potpuno nepotrebne stvari biti izostavljene.

Moglo se reformski misliti

Nenad Stazić (SDP) kaže da zdravstvo treba reformu a ne nikakve mostove a drugo je pitanje hoće li se ili ne imati odlučnosti i znanja da se uđe u tu reformu. Osvrnuo se na predloženu odredbu prema kojoj će se ugovorom između pravne ili fizičke osobe koja obavlja turističku djelatnost i zdravstvene ustanove odnosno privatnog zdravstvenog radnika uređivati provođenje zdravstvene zaštite za turiste te rekao da je to jedna papazjanija i da ne znači ništa, da je potpuno neprovedivo.

Što se tiče podmirjenja gubitaka ocijenio je da se jedinicama lokalne samouprave time nameće obveza koju oni neće moći ispuniti a trpet će pacijenti. Dakle, umjesto reforme ovdje se nudi koješta a moglo se reformski misliti, rekao je, među ostalim, pitavši zašto se, kad je riječ o domovima zdravlja, ne govori o otoku Pagu.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** rekao je da je spomenuti ugovor za zdravstvenu zaštitu turista apsolutno provediv.

Mr.sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)** upozorila je na razliku obrazloženja i teksta odredbe o obavljanju dopunskog rada a osobno bi podržala rješenje da se dopunski rad može obavljati i u drugim zdravstvenim organizacijama (sporan veznik "i").

Obavljanje privatne prakse izvan punog radnog vremena dopušteno je gotovo u svim europskim državama i ovo je u svakom slučaju jedno od rješenja koje ne pada na teret državnog proračuna. No u sferi moralnosti ostaje pitanje garancije da liječnici neće svojim arogantnim načinom i indirektno prisiljavati pacijente da bolničke čekao-nice zamijene privatnom praksom.

Sušтина ovog Prijedloga je što se želi pogodovati liječnicima i to na štetu i na teret bolesnika.

Ove izmjene i dopune Zakona su nepovoljne za većinu zdravstvenih radnika koji savjesno i odgovorno obavljaju svoj rad u bolnici i ne upuštaju se u dodatni privatni posao, ocijenio je **Tonči Tadić (HSP)**. Umjesto da se takvim zdravstvenim djelatnicima osigura pristojna plaća nudi im se mogućnost dodatne zarade kao tzv. bussiness liječnika i to je čudno i neprihvatljivo. U ovom Prijedlogu jedino može podržati osnivanje domova zdravlja na nekim otocima jer smatra da su oni potrebni i da ih se ne može nadomjestiti nikakvim brodovima ambulantomama.

Kvalitetno zdravstvo s motiviranim liječnicima, s klimatiziranim ambulantomama, s dobrom zdravstvenom opremom te sa specijalistima na otocima bitno je za turistički imidž Hrvatske kao i hoteli, trajekti, avioni i uređene autoceste.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** pitao je zašto bi bilo neprihvatljivo da oni koji imaju novac i hoće brzu uslugu to i plate. **Tonči Tadić (HSP)** podsjetio je na Zakon o radu koji zabranjuje da se radi privatni posao konkurirajući vlastitoj firmi.

U ime predlagatelja zakona državni tajnik **Ante Zvonimir Golem** objasnio je da je namjera bila omogućiti vrhunskim stručnjacima da rade u drugim ustanovama ("i" suvišan). U ovom trenutku oko pet stotina liječnika radi u vlastitim ustanovama u privatnoj praksi i prema nekim evidencijama pritužbe se odnose na par liječnika.

Pitanje štrajka ostaviti pregovaranju

Slavko Linić (SDP) ocjenjuje da je ipak želja predlagatelja ovim Prijedlogom regulirati pitanje štrajka ali kad se promatra Hrvatska u 2005. godini nama to ne treba. I to je razlog da predlagatelj odustane od definiranja tog pitanja, već da ostavi pregovaračkim sposobnostima Vlade i sindikata naći pravi način ali ne na štetu pacijenta.

Iritantna stavka u predloženom zakonu, po mišljenju zastupnika, je ona da osnivači moraju pokrivati gubitak ustanove. Zakonom o ustanovama to je definirano i sada je pitanje zašto to nije u dnevnoj provedbi i zašto osnivač misli da treba postaviti ravnatelja a ne misli da treba odgovarati za financijske dubioze. To nećemo riješiti zakonima nego promjenom ponašanja.

Ako se priđe sa stanovišta da zdravstvo treba biti razvojna funkcija Hrvatske, da imamo enormni kvalitetni kadar koji sigurno može liječiti ne samo građane Hrvatske, sam bi Prijedlog zakona bio jednostavniji i lakši, dao bi mogućnost formiranja zdravstva koje će osim obveze ponuditi i komercijalnu uslugu. Predložene promjene nisu kvalitetne i stoga se ne može prihvatiti ovakav Prijedlog, rekao je.

Dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)** prenio je mišljenje i poruke građana iz njegove izborne jedinice, Primorsko goranske županije, o ovom predloženom zakonu. Svi se slažu da otočanima treba dati više, pomoći u raznim područjima života pa i zdravstva. Traže da se kriterij od 10 000 stanovnika za dobivanje doma zdravlja promijeni, jer Cres, Vir i drugi otoci nemaju ni 3 000 stanovnika, no ljeti ih imaju i deset puta više. Zatim, rješenja o dopunskom radu nisu najbolja jer su izravna konkurencija vlastitoj ustanovi.

Upitna je i ispravnost prijedloga koji želi prenijeti kompletnu financijsku odgovornost za rad ustanova na županiju kad znamo da su i "sukno i škare" u državnim institucijama. Možda smo prije ove rasprave trebali napraviti kvalitetnu analizu ovog stanja, rekao je na kraju.

Neprovedivost postojećeg Zakona

Darko Milinović (HDZ) kaže da je kao liječnik nesretan kad se zdravstvo želi upotrijebiti u dnevno-političke svrhe i na osnovi jednog teškog stanja u zdravstvu skupljati nekakve jeftine političke poene. O tome je opširnije govorio iz vlastitog iskustva iz Ličko-senjske županije odnosno županijske bolnice u Gospiću kao i o neprovedivosti i nelogičnosti postojećeg Zakona (može se potpuno urediti operacijska dvorana, staviti je u mramor, zlatne ploče, ali se ne može kupiti anesteziološki uređaj).

U ovom trenutku stavljati bolnicu Sv. Duh u Zagrebu i gospićku bolnicu u iste uvjete poslovanja značilo bi stavljanje ključa u bravu u bolnici u Gospiću, Kninu, Vukovaru odnosno na područjima od posebne državne skrbi, rekao je, među ostalim.

U završnoj petminutnoj raspravi klubova zastupnika **Dragutin Lesar (HNS)** ponovio je stajalište Kluba zastupnika HNS/PGS-a te naglasio da se praktički radi o svojevrsnoj legalizaciji fuša i ničem drugom. Dozvolu ili suglasnost za takvu vrst dopunskog rada daje ministar, a ne osnivač, što bi bilo logično, na čijoj će se opremi raditi i gdje će se stvarati dopunski troškovi.

Zatim, u Britaniji je jedan od uvjeta takvog rada, a da se spriječi sukob interesa u kvaliteti usluga, da ne smije biti na štetu pacijenata odnosno da ne smije biti lista čekanja. U Francuskoj tko radi na opremi i u prostoru javne ustanove plaća naknadu javnoj ustanovi, naveo je, među ostalim zastupnik, pitajući ujedno zašto onda ne omogućimo dopunski rad vrhunski informatičarima, sveučilišnim nastavnicima pa i državnim službenicima. Ovo nije u interesu pacijenata jer liste čekanja neće biti manje a ni kvaliteta usluga bolja, rekao je na kraju.

Nedovoljno jasne odredbe

Silvano Hrelja (HSU) prenio je da je opća konstatacija Kluba zastupnika HSU-a da je ovo samo jedan u nizu

pokušaja da se nešto u sustavu zdravstvene zaštite napravi ili izbjegne bez volje i želje da se uspostavi održivi sustav zdravstvene zaštite, djelotvoran, funkcionalan i pristupačan svakom građaninu RH.

Odredbe o dopunskom radu liječnika nedovoljno jasno određuju sustav javno privatno zdravstvene zaštite u dijelu obveza i odgovornosti. Smatramo da su promjene dobre, ali nedovoljne u smislu da se izrijekom utvrdi tko snosi troškove specifične zdravstvene zaštite dok su odredbe o ograničenju prava na štrajk potpuno nepotrebne i štetne za razvoj socijalnog partnerstva i socijalnog dijaloga u Hrvatskoj, smatra ovaj Klub zastupnika.

Završnu riječ imao je državni tajnik Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi **Ante Zvonimir Golem** podsjetivši da je u uvodu Prijedloga istaknuta namje-

ra predlagatelja isključivo poboljšanje dijelova zakona zbog racionalizacije i boljeg pristupa zdravstvenoj zaštiti građana ali i da budu manje stresni uvjeti rukovođenja zdravstvenim ustanovama.

Došlo je vrijeme da se u postupku decentralizacije napravi iskorak, da je racionalizacija i u proteklih godinu i pol dana ove Vlade pokazala u mnogim ustanovama u Hrvatskoj da se može postići poslovanje unutar proračuna zdravstvenih ustanova. Smatra žalosnim, kaže, da se rad izvan radnog vremena koristi da se prikaže da se ovim zakonom omogućuje kriminal, nepotizam itd. Nije istina da dopunski rad ne utječe na liste čekanja, itekako utječe i smanjuju se, a ako ima nekakvih odstupanja za to postoje institucije vlasti. Dolaskom ove Vlade uvedeno je (ministar dr.sc. Hebrang) svakodnevno praćenje rada liječnika u zdravstvenim ustanovama i

upravo će ravnatelj zdravstvene ustanove prvi davati suglasnost može li ili ne neki liječnik ići u dopunski rad. Hrvatska trenutno ima 570 kirurga od kojih su samo njih 120 profesorskih i docent titula i praktički na 11 000 stanovnika dolazi jedna kirurg. Upravo spomenuti francuski model sprječava da iz zdravstvenih ustanova odlaze vrhunski stručnjaci radi rješavanja materijalnog statusa i omogućuje im se da rade dopunski u zdravstvenoj ustanovi, rekao je, među ostalim.

Hrvatski je sabor donio zaključak da se prihvaca Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (67 glasova "za", 21 "protiv", 7 "suzdržanih"). Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

J.R.; Đ.K.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI

Visina pretplate ovisna o prosječnoj neto plaći u županiji

Nakon rasprave o Prijedlogu zakona o dopuni Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji, koji je predložio zastupnik **Željko Pavlic**, zastupnici su većinom glasova odbili ovaj Prijedlog, zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade RH i izvješćima radnih tijela.

U Prijedlogu Pavlica visina RTV pristojbe iznosila bi 1,5% prosječne neto mjesečne plaće zaposlenih u RH obračunato po županijama i Gradu Zagrebu, na temelju statističkih podataka za prethodnu godinu.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predlagatelja, **Željka Pavlica**. Rekao je da se radi o malim intervencijama u zakonu, međutim, one bi mogle barem malo utjecati na socijalnu sliku u nekim regijama, kao i na socijalno stanje nekih kategorija stanovništva.

Prijedlog zadire u članak 53. Zakona, koji govori o HRT pristojbi. Njime je definirano da su vlasnici radijskih i televizijskih prijemnika na području RH

dužni plaćati HRT pristojbu i da ta pristojba iznosi 1,5% prosječne neto mjesečne plaće zaposlenih u RH na temelju statističkih podataka za prethodnu godinu.

Pavlic je obrazložio zašto njegov Prijedlog ima regionalnu i socijalnu dimenziju. Prijedlogom se predlaže da neki dijelovi Hrvatske, a i neki dijelovi populacije plaćaju manju HRT pristojbu. To bi se moglo ostvariti na način da se promijeni članak 53. tj. stavak 4. koji bi po novome glasilo: Visina pristojbe iznosi 1,5% prosječne neto mjesečne plaće

zaposlenih u RH obračunato po županijama i Gradu Zagrebu na temelju statističkih podataka za prethodnu godinu.

Regionalna dimenzija u ovom Prijedlogu temelji se na podacima koji idu u prilog tvrdnji o velikim odstupanjima u pojedinim županijama kada je u pitanju prosječna plaća.

Podaci govore da je prosječna plaća u 2004. godini bila 4 tisuće kuna u cijeloj Hrvatskoj, a da je sindikalna košarica iznosila 5.259 kuna. Dakle, s prosječnom plaćom ne mogu se pokriti troškovi sindikalne košarice. Regionalna dimenzija u ovom Prijedlogu temelji se na podacima koji idu u prilog tvrdnji o velikim odstupanjima u pojedinim županijama kada je u pitanju prosječna plaća. Upravo u Međimurskoj županiji iz koje dolazi zastupnik je i najmanja prosječna plaća u Hrvatskoj koja iznosi 3 tisuće kuna, dakle, manja je za gotovo 30% od državne razine, a u Gradu Zagrebu ona je 4.500 kuna, dakle, za 50% je veća od plaće u Međimurskoj županiji. Smatra da bi ove podatke trebalo na neki način anticipirati kod ovog i sličnih zakona, odnosno da bi ljudi trebali plaćati različitu visinu pretplate.

Smanjenje svuda osim u Zagrebu

U svim županijama došlo bi do smanjenja osim u Gradu Zagrebu gdje bi se RTV pristojba povisila, a s obzirom na to da je tu najveća prosječna plaća u RH, zastupnik je mišljenja da to građani ne bi osjetili. Naprijed iznijeto je i glavni razlog za donošenje ovog zakona.

Osvrnuo se na mišljenje Vlade RH koje je negativno. Upozorio je da Vlada zastupa mišljenje da ovdje nije riječ o pristojbi, da nije riječ o porezu, nego da je riječ o naknadi za obavljenju uslugu, "makar u zakonu decidirano piše da tu pristojbu plaćaju vlasnici radijskih i televizijskih prijamnika".

Dakle, Vlada govori o naknadi za obavljenju uslugu, no, nažalost, u Hrvatskoj postoje brojna domaćinstva, prvenstveno uz slovensko-hrvatsku granicu, koji uopće ne mogu pratiti HRT program, a moraju plaćati uslugu koju nisu dobili.

Zaključio je da se ovim Prijedlogom predlaže pravedniji način raspoređivanja obveza naših građana. "Po našem mišljenju se radi o porezu, a svaki porezni sustav mora se temeljiti i na jednakosti i na pravičnosti". Dakle, intencija nije da se ukine HRT pristojba, ali se ona treba bazirati na pravednosti, tj. treba uzeti u obzir socijalnu situaciju, tj. prosječnu neto plaću po određenim županijama. Dodao je da taj korak ne zahtijeva nikakva sredstva iz proračuna i neće ni na koji način oštetiti ili umanjiti prihode HRT-a.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravio je ovaj Prijedlog kao matično radno tijelo. Odbor je u raspravi podržao stajalište Vlade RH da su pristojbu, sukladno Zakonu o HRT-u, dužni plaćati vlasnici radijskih i televizijskih prijamnika na području RH iz čega proizlazi da su je dužni plaćati u jednakim iznosima.

U raspravi je izraženo i mišljenje da bi trebalo preispitati opravdanost plaćanja pristojbe onih vlasnika prijamnika kojima je iz tehničkih razloga onemogućen prijam programa.

Nakon rasprave Odbor je većinom glasova predložio Saboru da ne prihvati Prijedlog iz razloga iznesenih u mišljenju Vlade RH.

Odbor za zakonodavstvo ne podupire donošenje ovoga Zakona iz razloga iznesenih u mišljenju Vlade RH od 7. travnja 2005. godine.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada RH predlaže Saboru da ne prihvati ovaj Prijedlog zakona iz slijedećih razloga: Predmetnim zakonskim prijedlogom predlaže se plaćanje pristojbe Hrvatskoj radioteleviziji u različitim

iznosima, u visini 1,5% prosječne neto mjesečne plaće zaposlenih u RH obračunato po županijama i Gradu Zagrebu, što je protivno načelu da su svi građani dužni plaćati usluge koje koriste.

Naime, pristojbu plaćaju građani, koji imaju radijski i televizijski prijamnik, za obavljenju emitiranje programskih sadržaja HRT-a kao javne televizije, dakle kao naknadu za obavljenju uslugu koja je na jednak način dostupna svim građanima, pa su je stoga dužni plaćati u jednakim iznosima.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predlagateljice, **Željka Pavlica**, u ime **Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav** Izvješće je podnio **Dražen Bošnjaković**, predsjednik Odbora, a potom je u ime **Vlade RH** riječ uzeo državni tajnik **Jadran Antolović**. Rekao je da se pristojba plaća HRT-u kao javnom servisu i nikako se ne može raditi o porezu. Istovremeno u članku 53. Zakona rečeno je da kućanstva koja imaju više televizijskih prijamnika plaćaju samo za jedan. To ukazuje da je ta pristojba u pravilu naknada za uslugu javnog servisa koji obavlja HRT.

Definirati pristojbu

Usljedila je rasprava po klubovima zastupnika. U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Luka Roić** (HSS). Smatra da je inicijativa Pavlica hvalevrijedna, jer pokušava pravednije raspodijeliti RTV pristojbu koja se plaća HRT-u i koja za veliki broj ljudi u Hrvatskoj nije beznačajnog iznosa. Na primjer, tu je kategorija umirovljenika koji sigurno imaju daleko niža primanja od prosječna neto plaća u RH, a poglavito nezaposleni. Smatra da treba pronaći način kojim bi rasteretili one koji su ekonomski, socijalno najosjetljiviji.

Ipak, Klub zastupnika HSS-a neće podržati ovaj Prijedlog, jer u njemu izostaje točan izračun koliko bi sa ovakvom primjenom zakona zapravo bilo prikupljeno sredstava, odnosno da li će ta sredstva biti veća u ukupnom iznosu

ili će biti manja, a to je vrlo bitno da bi se moglo odrediti prema ovom Prijedlogu. U svakom slučaju pozdravljaju inicijativu i smatraju je potrebnom. "Ja bih čak išao i dalje i rekao da bi morali razmišljati i o plaćanju televizijske pristojbe u odnosu na pojedinačna primanja svakog građanina". Tako onaj koji nema nikakvih prihoda ne bi trebao imati ni obvezu plaćanja televizijske pretplate, za razliku od onih koji imaju daleko više, oni bi plaćali i višu pristojbu i tzv. porez na posjedovanje prijamnika.

Postavio je pitanje zašto se ne definira što je to pristojba HRT-a, da li je to tumačenje koje je iznio Pavlic ili je to mišljenje Vlade koja drugačije tumači pristojbu kao pristojbu na uslugu koju HRT pruža svim našim građanima. Ovdje se postavlja i pitanje što je s onima koji tu uslugu ne mogu dobiti, jer ima onih koji ne mogu koristiti usluge HRT-a, a isto tako obvezni su plaćati pretplatu.

Klub zastupnika HSS-a neće podržati ovaj Prijedlog, jer u njemu izostaje točan izračun koliko bi ovakvom primjenom zakona zapravo bilo prikupljeno sredstva, odnosno da li će ta sredstva biti veća u ukupnom iznosu ili će biti manja.

Konačno, postavlja se pitanje je li kriterij jednakosti, koji je uglavnom kriterij za plaćanje svih pristojbi jedini kriterij, ili je pravednost koja je ugrađena u svim dokumentima socijalnih i pravnih država drugi kriterij po kojem se može i drugačije tumačiti obveza plaćanja određene usluge, s obzirom na vlastita primanja ili materijalni status korisnika usluge. Roić je za kombinaciju ta dva kriterija, jer "imamo li pravo očekivati od umirovljenika i nezaposlenih da plaćaju nekakav prosjek koji je daleko iznad njihovih osobnih primanja".

Klub zastupnika HSS-a bit će rezerviran prema ovom Prijedlogu, ali napominju da nisu zadovoljni ni postojećim rje-

šenjem i stoga očekuju da će pred zastupnike doći bolje pripremljeni Prijedlog koji će onda dobiti i njihovu podršku.

Podrška prijedlogu

U ime **Kluba zastupnika HNS/PGS-a** govorio je **Dragutin Lesar (HNS)**. Rekao je da će ovi klubovi podržati ovaj Prijedlog zakona iz tri razloga. Prvo, ovaj Prijedlog nije usmjeren protiv HRT-a u financijskom smislu, jer prihodovna strana se primjenom ovog modela ne bi smanjivala, dakle, financijski interes javnog servisa ne dira se i ne bi se remetili planovi poslovanja ni u ovoj ni u idućim godinama.

Drugi razlog je što je ovaj Prijedlog sa stanovišta građana koji plaćaju pristojbu socijalno pravedniji. Naime, već se godinama upozorava da za dio stanovništva čiji su prihodi i primanja na granici izdržljivosti, ovaj izdatak plaćanja pristojbe bitnije utječe na njihov kućni proračun. Također, troškovi života, a i prihodi u Hrvatskoj nisu na nivou prosjeka u svakoj regiji, a Međimurje već nekoliko godina ima prosječnu plaću nižu od državnog prosjeka 30%. Dakle, s aspekta socijalne pravednosti je prihvatljivo da prosječna plaća ne bude iskazana na državnom nivou, nego na regionalnom, znajući pritom da je sam zakonodavac plaću uzeo kao osnovu za izračun ove obveze stanovništva.

Završni razlog je mišljenje Vlade RH koje je dano u pisanom obliku, a kaže se da se radi o plaćanju usluge i da nije porez. U svemu ovome postavlja se pitanje poslovanja trgovačkog društva "Odašiljači i veze" kojemu je država dala monopol na emitiranje signala i koji priznaje da nema signala na konkretnom području, a svoju uslugu naplaćuje javnoj televiziji, pa vlasnici televizijskih prijamnika plaćaju uslugu koju ne primaju, jer signala nema. "Pa ćete onda, gospodo iz Vlade, morati prihvatiti moj Prijedlog zakona kojega sam jučer pustio u proceduru, da tamo gdje nema signala nema ni usluge koju moramo plaćati svi po jednakoj cijeni, pa ćete građane Hrvatske na teritoriju gdje nema signala morati osloboditi pla-

ćanja pristojbe za uslugu koju daje javni servis".

Gdje nema pokrivenosti signalom, nema obveza plaćanja

U ime **Kluba zastupnika DC-a, HSLS-e i LS-a** govorio je **Frano Piplović (DC)**. Pohvalio je namjeru Pavlica, međutim, smatra da je Prijedlog teško provesti u praksi, jer iako Pavlic predlaže da se plaća prema nekom prosjeku po županijama, oni koji su socijalno ugroženi neće dobiti više pravednosti, više socijalnosti, oni će i dalje morati plaćati, a oni dijelovi Hrvatske koji nisu pokriveni signalom oni i dalje neće imati slike.

"Naše razmišljanje ide u tom smjeru da gdje postoje ovakvi problemi nepokrivenosti, da se tamo uopće i ne treba plaćati televizijska pretplata, a za one koji su socijalno ugroženi, država bi trebala naći neki model pa da ti ljudi budu oslobođeni tih davanja". Iz ovih razloga gore navedeni klubovi neće podržati ovaj Prijedlog, čije nakane su inače "plemenite".

Osvrnuo se na problem vezano uz pretplatu, da li je ona porez, da li je ona neki dobrovoljni prilog ili je to cijena odgovarajuće usluge, jer svatko to tumači na svoj način. Smatra da je ovo potrebno definirati, jer ako je to porez, onda je on jedinstven na razini cijele države, ako je to dobrovoljni prilog, onda se on mora prikupljati na osnovi dobrovoljnosti, a ako je to cijena odgovarajuće usluge, onda ona ima svoju tržišnu vrijednost.

Je li Hrvatska radiotelevizija javna ili komercijalna?

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. Klub pozdravlja inicijativu Pavlica da se otvori rasprava i o pitanju pristojbi, jer se radi o bitnom pitanju, ako se uzme u obzir da od godišnjeg prihoda HRT-a u iznosu od milijardu i tristo milijuna kuna 850 tisuća kuna dolazi od pristojbi.

Naglašava da se konačno mora odlučiti hoće li HRT biti javna ili komercijalna televizija, s time da "ako će biti javna, onda ima pravo na pristojbe s time da osigura gledanost na cijelom području".

U pojedinačnoj raspravi govorio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Rekao je da predlagač ovim Prijedlogom želi uvesti pravedniju naplatu RTV pretplate, a ona je za sada u cijeloj zemlji jednaka. Napominje da je pretplata prihod isključivo nacionalne televizije i radija, a iz nalaza državne revizije vidi se da se troši "olako i često ne u skladu sa zakonom, pa je i ovako velika HRT-u premala".

Ovo rješenje nije pravednije

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) rekla je da ovaj Prijedlog izaziva niz pitanja oko uloge javne televizije u hrvatskom društvu, oko stanja u elektroničkim medijima uopće i stupnja njihovog razvoja, te zakonske regulative na tom području.

Mišljenja je da bi najpravednija naknada bila minuta gledanosti. "Broj članova domaćinstva je isto jedna kategorija, koliko ljudi gleda za tu istu pretplatu i s kakvim primanjima". Nije sigurna da bi ovaj zakon u slučaju prihvaćanja naišao na veliko odobravanje milijun i nešto stanovnika koji čine strukturu zagrebačkog stanovništva. Dakle, nije sigurna da je ovo pravednije od onoga što već imamo, ali, defi-

nitivno je za to da se ne plaća nešto što ne postoji, dakle, tamo gdje je onemogućen prijam signala.

O visini pristojbe drži da je potrebno svakako raspravljati. Zaključila je da ovaj Prijedlog zakona nije moguće konzimirati i osobno je mišljenja da bez obzira na razložnost objašnjenja kojeg je kolega Pavlic dao, da nije pravedniji od onog kojeg sada imamo.

S aspekta socijalne pravednosti je prihvatljivo da prosječna plaća ne bude iskazana na državnom nivou, nego na regionalnom, znajući pritom da je sam zakonodavac plaću uzeo kao osnovu za izračun ove obveze stanovništva.

Ivo Lončar (neovisni) rekao je da premda je ovaj zakon potpuno neprovediv, on će ga podržati, iz razloga što je "postojeći Zakon o HRT-u jedan od najnakaradnijih i najnemoralnijih zakona u povijesti televizija".

Rekao je da je HRT danas po zakonu javni medij i on mora biti javni servis svih svojih građana. Dodao je da u stvarnosti Hrvatska televizija danas u moralnom smislu "promiče palanački mentalitet", a u komercijalnom smislu to je najjača komercijalna televizija u Hrvatskoj. Želi da se napokon, i da to bude svima u interesu, promije-

ni postojeći Zakon o HRT-u, koji treba biti servis svih svojih građana i služiti općem dobru, informirajući na objektiv, pošten, kulturn, civiliziran i iznad svega moralan način.

Jednakost plus pravednost

U ime predlagatelja završnu riječ dao je **Željko Pavlic**. Rekao je da je sama rasprava pokazala da je tema interesantna i da bi trebalo provesti raspravu o cijelom sustavu. I dalje ostaje kod stava da je HRT pristojba sada, kako je definirana, jedan oblik poreza i kao takva mora biti temeljena na principima jednakosti i pravednosti. Zakon se mora temeljiti i na principu pravednosti, tj. da se prihvaćaju neki kriteriji koji bi određenim skupinama ili regijama omogućili da pod povoljnijim uvjetima uplaćuju ovaj porez.

Zaključio je da zakon svakako ne može riješiti razlike među našim županijama, ali bi ih morao uzeti u obzir. Izrazio je žaljenje što Prijedlog, sudeći po mišljenju Vlade RH, neće ići u drugo čitanje.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su većinom glasova, sa 71 glasom "za", 13 "suzdržanih" i 13 "protiv" donijeli Zaključak kojim se ne prihvaća Prijedlog zakona o dopuni Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji koji je predložio Željko Pavlic, zbog razloga navedenih u mišljenju Vlade RH i izvješćima radnih tijela.

S.Š.

IZVJEŠĆE O RADU PUČKOG PRAVOBRANITELJA ZA 2004. GODINU

Osigurati bolje uvjete za rad Ureda

Zastupnici Hrvatskog sabora prihvatili su na 14. sjednici Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2004. godinu. Sukladno stavovima nadležnih radnih tijela, ali i sugestijama brojnih zastupnika, u prihvaćenim zaključcima obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da osigura potrebna financijska sredstva za kadrovska, materijalna i prostorna jačanje Ureda pučkog pravobranitelja prema planu predloženom u Izvješću. Mišljenja, primjedbe i prijedlozi iznijeti u raspravi o Izvješću, kao i primjedbe, prijedlozi i preporuke pučkog pravobranitelja, dostavljaju se Vladi Republike Hrvatske radi poduzimanja mjera za učinkovitiji rad nadležnih državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti.

O IZVJEŠĆU

Predsjedavajući je zamolio pučkog pravobranitelja gospodina **Juricu Malčića** da uzme riječ i dodatno obrazloži pisano izvješće upućeno zastupnicima Hrvatskog sabora. Na početku je objasnio ulogu koju su pučki pravobranitelji imali u raznim periodima ljudske povijesti i civilizacije, a zatim je podsjetio i na historijat ove institucije u okvirima Republike Hrvatske. Uz središnju i područnu državnu upravu, djelokrug pravobranitelja pokriva i sva tijela s javnim ovlastima u dijelu u kojem ta tijela na temelju javnih ovlasti rješavaju u upravnim stvarima. Ured u svom radu prvenstveno vodi računa povodom pritužbi građana, a zatim pučki pravobranitelj na

vlastitu inicijativu razmatra pojedinačne slučajeve ugroženosti. Ocjenjujući postupke i akcije tijela državne uprave, pučki pravobranitelj nije ovlašten davati obvezujuće naloge niti ukidati ili poništavati akte već nuditi obavještenja, prijedloge, upozorenja i preporuke, a tijela kojima su upućena dužna su se o njima očitovati.

U slučaju da ne postupe prema ovoj proceduri, Pučki pravobranitelj može o slučaju obavijestiti i Hrvatski sabor i javnost putem redovnih godišnjih izvješća, neposrednim obraćanjem ili preko saborskih odbora.

Pučki pravobranitelj pomaže građanima u realizaciji zakonskih prava

Dakle, ovdje se radi o jednoj dodatnoj, fleksibilnoj i manje formalnoj, ali jednostavnijoj i jeftinijoj zaštiti koja u ne malom broju slučajeva može osloboditi građane mukotrpnog i dugotrajnog formalnog postupka ili im omogućiti da svoja prava ostvare brže i potpunije. Kroz takvu vrstu zaštite Pučki pravobranitelj djeluje u dva smjera, upozorava na moguće ugroze i povrede prava, te pomaže njihovom ostvarivanju kroz odnose građana i uprave. Istovremeno pridonosi i demokratskoj kontroli uprave, a time i njenom poboljšavanju i unapređenju. Sumarno je zatim iznio nekoliko ključnih pokazatelja iz prakse, ističući da je u 2004. godini bilo ukupno 2710 predmeta, od čega se dio odnosio na nove pismene pritužbe (201). Uredu je osob-

no pristupilo 1067 građana, a telefonski se dnevno obraća 20 do 25 građana. Relativno najveći broj pritužbi odnosi se na dugotrajnost postupka i nedonošenje rješenja u zakonskom ili bar razumnom vremenskom roku. Dugotrajnost postupka najčešće je povezana s posljedicama ratnih zbivanja i raspada bivše države. U strukturi pritužbi dominiraju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, zatim imovinska pitanja vezana uz povrat imovine, stambena prava, prava iz obnove, kao i druga prava stradalnika. Nešto manji broj pritužbi odnosi se na statusna prava, državljanstvo, graditeljstvo i urbanizam, te pitanja vezana uz zaštitu okoliša i osobne sigurnosti. Dugotrajnost postupka u nekim je oblastima vezana uz veliko povećanje priliva predmeta ili uslijed početka primjene novih propisa ili programa, te zbog ograničenih materijalnih i financijskih sredstava. Sve to utječe na rješavanje osnovnih i opravdanih zahtjeva građana baš u pitanjima mirovinsko-invalidskog osiguranja, povrata imovine, obnove i stambenog zbrinjavanja.

Pučki pravobranitelj nudi prijedloge, upozorenja i preporuke, a tijela kojima su upućena dužna su se o njima očitovati.

Upozorio je zatim na potrebu da Središnji ured za upravu promptno reagira, a prilikom pripreme propisa Sabor bi mogao voditi računa da se u nekim obla-

stima uvedu i posebni rokovi. Također je potrebno osigurati materijalne uvjete u onim odjelima i službama u kojima se predviđa velik priliv predmeta u kratkom vremenu, a potrebno je ojačati i odjele u središnjim državnim tijelima koja rješavaju podnijete žalbe. Zbog prakse da organi uprave često pristupaju ukidanju postojećeg rješenja, predmeti se vraćaju na novi postupak pa građani po dvije, tri godine ne mogu ostvariti svoja prava. Na duži bi rok trebalo nastaviti s postupkom decentralizacije u pojedinim oblastima što bi dovelo do ažurnijeg i kvalitetnijeg upravnog rješavanja.

Međutim, najnoviji podaci o broju neriješenih predmeta i o dugotrajnosti postupka pokazuju da sve mjere od promjena zakonskog okvira unutar samog sustava ne daju odgovarajuće rezultate. Poboljšanju nije pridonijelo ni brzopletost kojom se pitanja dugotrajnosti postupka prebacuju isključivo na Ustavni sud jer bi bilo učinkovitije da se problemi rješavaju na nižim instancama. U hrvatskom sudačkom tijelu nema dovoljno sposobnosti i snage za potrebne promjene, a često su puta cehovski interesi jači od društvenih potreba. S druge strane, Ministarstvo pravosuđa nije do sada bilo spremno preuzeti potrebnu kontrolu, vjerojatno se bojeći prigovora da bi time ugrozilo neovisnost sudstva i utvrdilo prevlast izvršne nad sudbenom vlasti. Govorio je zatim o pojedinim iskustvima europskih zemalja da se posredstvom ombudsmana intervenira u pojedinim spornim slučajevima. Izdvojio je zatim i slučajeve evidentnog beznađa brojnih ljudi koji se obraćaju Uredu radi rješavanja stambenih prilika, te radnika koji ne primaju plaće ili koji su izmučeni višegodišnjim sporovima, bez mnogo nade da će se njihovo stanje popraviti. Upozorio je i na potrebu da se sankcioniraju ne tako rijetki slučajevi i pojave govora mržnje i nacionalne nesnošljivosti, koji se moraju u potpunosti onemogućiti u javnom životu.

Na kraju je upozorio i na potrebu kadrovskog i materijalnog jačanja institucije Pučkog pravobranitelja. Zaključno je podsjetio i na činjenicu kako je

jačanje institucije predviđeno i Nacionalnim programom zaštite i promicanja ljudskih prava, a i Hrvatski sabor u više je navrata manifestirao svoju riješenost da tu instituciju ojača i osposobi za stvarnu ulogu svojeg opunomoćenika za parlamentarni nadzor. Stoga u tom dijelu očekuje ne samo podršku, već i konkretne odluke o realizaciji starijih zaključaka i novih prijedloga.

RADNA TIJELA

O podnjetom izvješću raspravljala su i nadležna saborska radna tijela. **Odbor za pravosuđe** predmetno je Izvješće razmotrio u svojstvu zainteresiranog radnog tijela u dijelu koji se odnosi na rad pravosudnih tijela i provođenje zakona koji su u nadležnosti ovoga Odbora. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključaka kojim se prihvaća Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2004. godinu. Preporuča se Vladi Republike Hrvatske da razmotri mišljenja, primjedbe i prijedloge iznijete u raspravi o Izvješću, kao i prijedloge i preporuke pučkog pravobranitelja sadržane u Izvješću, radi poduzimanja mjera za učinkovitiji rad nadležnih državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti. **Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** ocijenio je da je Izvješće kvalitetno urađeno i daje cjelovit i ilustrativan uvid u probleme. Izražena je zabrinutost činjenicom da se i dalje iznimno veliki broj pritužbi odnosi na rad sudova i pored svih mjera koje su poduzete u cilju reforme pravosuđa i poboljšanja rada sudova. To ukazuje da pravosudni sustav ne funkcionira na zadovoljavajući način. Kako bi se osigurala što neposrednija zaštita prava svih građana, izraženo je mišljenje da bi trebalo razmotriti mogućnost osnivanja regionalnih ureda pučkog pravobranitelja ili njegovih ovlaštenika. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se prihvaća podnjetom Izvješće, a ujedno se preporuča Odboru za pravosuđe da razmotri odnos Hrvatskog sabora i sudbe-

ne vlasti s ciljem ostvarivanja javnosti i poboljšanja učinkovitosti njezinog rada. **Odbor za ratne veterane** istaknuo je da su statusni problemi hrvatskih branitelja uglavnom riješeni, ali je potrebno ubrzati rješavanje upravnih postupaka. Postoji međutim, problem financijskog osiguravanja sredstava za rješenja o prevođenju prava na važeći Zakon o pravima hrvatskih branitelja. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio donošenje zaključaka kojima se prihvaća rečeno Izvješće, a istovremeno se obvezuje Vlada Republike Hrvatske da osigura potrebna financijska sredstva za kadrovsko, materijalno i prostorno jačanje Ureda pučkog pravobranitelja prema planu predloženom u Izvješću. **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** naglasio je da je potrebno ojačati instituciju pučkog pravobranitelja, te da na temelju prijedloga nadležna državna tijela trebaju utvrditi smjernice daljnjeg postupanja. Jednoglasno je predloženo donošenje zaključaka kojim se prihvaća Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2004. godinu.

MIŠLJENJE VLADE

U svom je mišljenju Vlada istaknula da je zadužila nadležna tijela državne uprave da u okviru svog djelokruga, poduzmu odgovarajuće mjere radi otklanjanja nepravilnosti navedenih u Izvješću. Također se u neposrednom kontaktu s pučkim pravobraniteljem trebaju dodatno razmotriti pojedine primjedbe, s ciljem njihovog što bržeg uklanjanja.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja pučkog pravobranitelja **Jurice Malčića** u ime Odbora za useljništvo riječ je uzela zastupnica **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)**. Ukratko je rezimirala raspravu i zaključke ovog radnog tijela, upozoravajući na potrebu realizacije zakonskih prava političkih zatvorenika i ljudi oštećenih tijekom vladavine jugoslavenskog političkog sustava. U ime Odbora za pravosuđe govorio je predsjednik Odbora, zastupnik **Rade Ivas**. Odbor

je svjestan da se povećava broj slučajeva, a da pučki pravobranitelj istovremeno nema potrebne ovlasti u pojedinim segmentima. Podsjetio je zatim i na razloge koji dovode do neefikasnosti

U Izvješću se upozorava na zapuštenost i odsustvo učinkovitih kontrolnih mehanizama u pojedinim tijelima vlasti.

sudstva, te podržao najavu bolje ekipiranosti i materijalnog jačanja Ureda. I zastupnik **Josip Đakić** koji je govorio u ime Odbora za ratne veterane podržao je mjere predložene pučkog pravobranitelja o potrebi ubrzavanja rješavanja upravnih postupaka.

Ne smije se dopustiti podjela na slabe i nemoćne pred državnim vlastima

Zatim su govorili predstavnici parlamentarnih stranaka, a prvi je u ime Kluba zastupnika SDP-a govorio zastupnik **Josip Leko**. Iznio je nekoliko statističkih pokazatelja koji potkrepljuju stav o naporima Pučkog pravobranitelja da zaštiti ili upozori na kršenje zakonskih prava velikog broja građana. Tijekom prošle godine pokrenuto je 1120 ispitnih postupaka u državnoj vlasti, a na njegov zahtjev državna uprava nije odgovorila u 227 slučajeva. Citirao je ujedno iznijete stavove prema kojima: "zapuštenost i odsustvo učinkovitih kontrolnih mehanizama u upravnom rješavanju imaju za posljedice nered koji se javlja u slučaju velikog broja predmeta". Takvo stanje po prirodi stvari najčešće pogađa slabije i nezaštićene i pogoduje rastu korupcije. I dok će podjele na bogate i siromašne uvijek biti, podjela na slabe i nemoćne pred državnim upravom i sudovima je nedopustiva, upozorio je zastupnik Leko. Podsjetio je zatim na potrebu Sabora da štiti rad i napore pučkog pravobranitelja koji treba realizirati sva prava koja se odnose prema tijelima

s javnim ovlastima. Upozorio je zatim i na zabrinjavajuću statistiku koja se odnosi na pojedine oblasti, ukazujući na probleme u mirovinskom sustavu, boljoj zaštiti prava Roma, i problema veza-nih uz sporo funkcioniranje pravosuđa. Indikativno je da pada ukupno povjerenje građana u državne institucije, pa je potrebno predložiti cjelovita rješenja i zadužiti konkretne institucije, uključujući i vremenske rokove rješavanja. Klub zastupnika SDP-a prihvaća podnijeto Izvješće očekujući da se predloži i program mjera i aktivnosti koje će do slijedeće godine poboljšati ostvarivanje ljudskih prava u Republici Hrvatskoj, pogotovo pred tijelima državne uprave.

Potrebno osigurati adekvatna sredstva za rad Ureda

Zatim je u ime Kluba zastupnika SDSS-a govorio zastupnik dr.sc. **Milorad Pupovac**. Podnijeto je izvješće ocijenio kao pitanje funkcioniranja državne uprave, ukazujući i na slabosti koje se odnose na zastupničke ovlasti i pokazanu energiju da se riješe pojedini problemi i tegobe hrvatskog naroda. Dosađajući naponi na žalost, ukazuju na slab angažman zakonodavne vlasti u naporima da osigura boljitak i suverenu volju svojih birača koji su ih i doveli u zastupničke klupe. Potrebno je prekinuti s takvim mlakim ponašanjem, te za početak osigurati da se Uredu pučkog pravobranitelja osiguraju potrebna sredstva i bolja kadrovska ekipiranost. Ako ne ide drugačije, onda bi zastupnici trebali predložiti da se potrebna sredstva osiguraju i iz njihovih plaća.

Upozorio je da sve više prevladavaju pitanja vezana uz probleme oko nefunkcioniranja sudova, pa je potrebno i ovoj vlasti ukazati na potrebu da rade i djeluju u funkciji građana, a ne u funkciji razvlačenja, odugovlačenja i drugih propusta. Ne dovodeći u pitanje trodiobu vlasti, potrebno je Uredu pučkog pravobranitelja omogućiti da izrekne svoje mišljenje i o takvim situacijama. Definirao je zatim pojedine odlike instituta sudske vlasti, upozoravajući da pravobranitelj mora ukazivati i na

slučajeve slabog funkcioniranja zakonitosti. Što je najgore, ne postoje mehanizmi koji uspostavljaju sustav kontrole, pa građani ni na koji način ne mogu sudjelovati ni utjecati na činjenicu da neka institucija želi ili ne želi efikasnije raditi. Smatra da podnijeto Izvješće otvara mogućnost da se stvore što bolje pretpostavke za rad Ureda, te da mu se omogući komentar i na loše postupke koje ocijeni potrebnim, a koji su vezani uz sudsku vlast. Zajedno se moramo založiti za veći prostor u javnoj raspravi, kako bi javnost u potpunosti spoznala upozorenja, potrebe i namjere svog narodnog odvjetnika, zaključio je zastupnik Pupovac.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Ivo Lončar (neovisni)** ocjenjujući prijedlog da zastupnici pomognu boljoj materijalnoj pokrivenosti Ureda iz svojih sredstava. Predsjedavajući je dao riječ zastupniku **Dragutinu Lesaru** koji je iznio stavove i razmišljanja Kluba zastupnika HNS/PGS-a.

On je uvodno govorio o mišljenju Vlade Republike Hrvatske, pretpostavljajući da je prihvatila podnijeto Izvješće. Najveći problem pučkog pravobranitelja predstavljaju tijela državne vlasti koja naprosto ne reagiraju na podnijete službene dopise. Time ujedno opstruiraju suradnju, pa se uočeni problemi ne mogu otkloniti. Budući da je u međuvremenu utemeljen i Ured pravobraniteljice za djecu, broj pritužbi statistički je manji u odnosu na prethodnu godinu. Ujedno je otvorio mogućnost da su građani odustali od pritužbi kada su uočili da su ovlasti s kojima raspolaže Ured prilično skromne. Zahvaljujući donaciji Norveške i OESS-a, osiguran je i terenski rad pravobranitelja, što se pokazalo izuzetno korisnim za siromašnije stanovništvo ili one pojedince kojima je problem i sam dolazak u Zagreb. Apelirao je ujedno i na Vladu da slijedećim proračunskim stavkama osigura dovoljno sredstava za rad Ureda. Govorio je zatim o statistici i strukturi pristiglih predmeta, izdvajajući dugotrajne sporove vezane uz rad Fonda mirovinskog osiguranja.

Na zahtjeve i upite Ureda pučkog pravobranitelja češće se oglašuju Ministarstvo zaštite okoliša- Građevinska inspekcija, Ministarstvo pravosuđa- Uprava za građansko pravo, Ministarstvo obrazovanja, Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede te Državni ured za upravljanje državnom imovinom. Osobito uznemiruje dugo trajanje pojedinih sudskih predmeta, a uočljive su i pritužbe zbog odnosa i diskriminacije prema Romima. Analizirao je zatim i proračunska sredstva namijenjena za ove potrebe, te završno konstatirao da će uvijek biti podjele na bogate i siromašne. Ne smije se međutim, dozvoliti podjela na slabe i moćne pred državnom upravom i sudovima, jer je to nedopustivo za društveni moral i koheziju. Pozvao je i ostale zastupničke klubove da svojim prijedlogom obvežu Vladu da u roku od 6 mjeseci predloži realizaciju ovog Prijedloga kako bi se pomoglo građanima oko realizacije odgovarajuće pravne pomoći koju ne mogu ostvariti sami, zbog neznanja ili nedostatka novaca. Predsjedavajući je podsjetio zastupnika da će Vlada na ovoj sjednici imati Izvješće o radu pučkog pravobranitelja.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** te je u nekoliko rečenica precizirao ulogu, ovlaštenja kao i status pučkog pravobranitelja.

Popravljen je stanje upisa u gruntovnicama

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik **Dražen Bošnjaković**, ocjenjujući da možemo biti zadovoljni ovim Izvješćem. Uredu pučkog pravobranitelja u pravilu se obraćaju ljudi koji nailaze na probleme oko realizacije svojih zakonskih prava, ili kada postoje neki drugi problemi. Ipak, ukoliko se ovi podaci uspoređuju s prethodnim izvješćima, uočava se lagano rješavanje zaostataka na sudovima za oko 7%. Bolje je stanje u gruntovnicama, jer je došlo do informatizacije sustava, pa se treba nadati takvom trendu i u drugim segmentima. Predložene mjere Ureda ne

zadiru u nezavisnost pravosudnog sustava jer se ima pravo tražiti brže rješavanje predmeta pa čak i stegovna odgovornost ukoliko je utemeljena. Predložio je veću uporabu upravnog postupka koji je brži i efikasniji sustav jer naprosto postoje odluke ovih sudova koje su jasne i tipske. Podržao je mjere koje je zatražio i sam pravobranitelj, ocjenjujući da se ova institucija treba dalje razvijati upravo ondje gdje sustav ne funkcionira najbolje.

Najveći problem Pučkog pravobranitelja predstavljaju tijela državne vlasti koja naprosto ne reagiraju na podnijete službene dopise.

Smatra ujedno da nije najbolje rješenje da obilasko po županijama financiraju druge države i međunarodne institucije, jer se boljom preraspodjelom sredstava mogu osigurati i ove potrebe. Iako smo svjesni svih uočenih problema, Klub zastupnika HDZ-a podržava ovo Izvješće, svjesni da će se i Vlada zalagati pri rješavanju pojedinih situacija.

Sada se za ispravak netočnog navoda javila zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Smatra da do statističkog smanjenja sudskih predmeta dolazi zbog sustavnih mjera i reformi koje su pokrenute tijekom nekoliko posljednjih godina. Među njima je značajna izmjena odredbi Zakona o parničnom postupku, dok je nažalost ukinut Ovršni zakon koji bi znatno pridonio upravo u ovakvoj situaciji. Na povredu Poslovnika upozorio je zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** koji je ponovio da je citirao neupitne i nesporne statističke podatke.

Neprimjereno visoke plaće 200 zaposlenika na HRT-u

U ime Kluba zastupnika IDS-a govorio je zastupnik **Damir Kajin** ocijenivši postojanje institucije pučkog

pravobranitelja neupitnim, ali je ujedno izrazio skepsu oko postojanja pravobranitelja za djecu i ravnopravnost spolova. To bi trebale biti dvije referade pri Uredu, pa bi onda došli na onaj broj zaposlenika o kojima je govorio i Pučki pravobranitelj. Upozorio je zatim na očite disproporcije u plaćama pojedinih državnih službenika i dužnosnika u odnosu prema primanjima na HRT-u. Tamo naime, čak 200 ljudi ima veću plaću od premijera ili predsjednika države. Zastupnik Kajin je metaforički ocijenio da Ured pučkog pravobranitelja "predstavlja rame za plakanje" jer je u biti bez moći, slično kao i sami zastupnici. Međutim, ovo izvješće predstavlja i model određenih problema s kojima se suočavaju građani Republike Hrvatske, jer se Uredu pučkog pravobranitelja i zastupnicima za pomoć obraćaju ljudi koji su izgubili i posljednju nadu. To treba reći, jer se ovaj Parlament sustavno marginalizira i omalovažava, a moć se prije svega nalazi u krupnom kapitalu, izvršnoj vlasti i medijima. I sam je upozorio na sporosti i propuste pravosuđa, tražeći snažniji angažman sindikata koji se moraju boriti za svoje članstvo kao i za nezaposlene građane. Govorio je zatim o sustavu mirovina i izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, ukazujući na specifičnosti oko primanja 14 tisuća građana Hrvatske koji primaju slovenske mirovine. Uočeni se problemi trebaju zajednički rješavati uz izbjegavanje međusobnog prozivanja i optuživanja za pojedine propuste.

Govorio je zatim i o problemima oko tzv. radnih sporova, stanarskim pravima, te problemima oko uništavanja imovine nakon akcije "Oluja". Odgovarajuću pomoć očekuju i pripadnici romske zajednice, a važno je razriješiti i problem bespravne gradnje kojom se devastira postojeći sačuvani prirodni prostor. Klub zastupnika IDS-a podržava podnijeto Izvješće, te istovremeno upozorava na brojne nepravilnosti i nepravde koje se čine na račun pojedinih građana oko stanarskih prava, a koje su nerijetko potkrijepljene i pravomoćnim sudskim presudama, zaključio je zastupnik Kajin.

Potrebno je da i ministri odgovore na tvrdnje o opstrukciji

Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** konstatirao je da u podnijetim izvješćima prevladava nemoć, a državne institucije se oglašuju na upite pravobranitelja. Smatra da bi nadležni ministri trebali pružiti objašnjenja i odgovoriti o razlozima ovakvog ponašanja prema tijelima koje je opunomoćio Hrvatski sabor. Ukoliko se ne poduzmu radikalne mjere situacija se neće promijeniti, pa bi Predsjedništvo Sabora svakako trebalo pozvati i same ministre. Ovakvo ponašanje državne uprave reflektira se i na sudstvo, upozorio je zastupnik Kovačević. Opisao je zatim probleme koje je i HSP uočio kada na terenu imaju uredovne dane, odnosno kada pokušavaju izravnim savjetima i kontaktima pomoći građanima. Ima čak i slučajeve kada se primjerice HRT oglašuje na ovršnu presudu suda i primjerice odbija vratiti na posao gospodina Rajka Dedaju. Iznio je zatim i stambene nevolje hrvatskih ratnih invalida s područja Splita koji su deložirani iz dodijeljenih stanova. Opisao je zatim i vlastite probleme kada je tražio povratak u Ministarstvo obrane. Zbog određenih stavova tadašnjeg ministra Joze Radoša nije uspio u ovoj namjeri, jer je naišao na prepreke i "šutnju administracije". Takvih i sličnih slučajeva ima bezbroj, a da nitko ne odgovara za nezakonito ponašanje. Ukoliko se ne poduzmu odlučne mjere, ovakvo izvješće slušat ćemo i slijedeće godine, zaključio je zastupnik Kovačević.

Problemi u radu Mirovinskog fonda

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zastupnik **Ante Markov** upozorivši da je ugled najjače oružje u ruci pučkog pravobranitelja. Temeljno pitanje i odgovornost svih nas odnosi se na pomoć koju moramo dati Uredu, kako bi uspio realizirati svoje zakonske ovlasti. Svi zajedno odgovorni smo da i slabi i nemoćni imaju šansu kako bi ostvari-

li svoja zakonska prava koja očekuju od državne uprave. Mi ovo izvješće u normativnom smislu možemo pohvaliti i reći kako je postignut veliki napredak u pojedinim segmentima. Evidentno je da rastu pritužbe vezane uz probleme oko Mirovinskog fonda, a moramo biti osjetljiviji i na određene socijalne probleme. Važno je razriješiti i situaciju u graditeljstvu kako bi čovjek na legalan način uspio dobiti sve potrebne papire i dozvole za gradnju objekta. Ukoliko se opstrukcije namjerno događaju onda imamo pravo pozvati na odgovornost predstavnike izvršne vlasti, zaključio je zastupnik Markov.

Evidentno je da raste broj pritužbi vezan uz probleme u Mirovinskom fondu.

U ime Kluba zastupnika nacionalnih manjina govorio je zastupnik **Nikola Mak (neovisni)**. Ponovio je zapažanja da prvostupanjka tijela ureda državne uprave u pravilu jasno, savjesno i stručno donose prvostupanjka rješenja u postupku denacionalizacije. Međutim, često se i nepotrebno u proces uključuje državno odvjetništvo i lokalna vlast, te se putem drugostupanskog tijela odgađa nešto što je moguće riješiti u prvom stupnju. Zato se i postavlja pitanje, upozorio je zastupnik, u čijem interesu radi Državno odvjetništvo i predstavnici lokalne vlasti. Svakako treba inzistirati na upravnom postupku kojim bi se skratili rokovi i čekanja naših građana koji pokušavaju realizirati vlastita zakonska prava. Pohvalio je napore da se i terenskim radom uoče i riješe pojedini problemi, ocjenjujući da ne treba zamjeriti što se za ove projekte koriste sredstava stranih donatora. Govorio je zatim i o programima za Rome, naglašavajući važnost obrazovnog sustava koji mora biti dostupan svim školskim polaznicima. Na kraju izlaganja ocijenio je da građani Republike Hrvatske zaslužuju efikasnu zaštitu svojih prava, a najbolje će biti kada Ured pučkog pravobranitelja ne bude imao toliko posla.

Frustrirajuće je što se isti problemi ponavljaju svake godine

U ime Kluba zastupnika HSLS-a, LS-a i DC-a govorio je zastupnik dr.sc. **Zlatko Kramarić** upozorivši da svako novo izvješće pučkog pravobranitelja nalikuje na ono iz prethodne godine. To pokazuje da se stvari odvijaju po jednom ritualu, iako je samo Izvješće prezentirano na analitički i korektan način. Međutim, ništa se bitno ne mijenja i upravo je to frustrirajuće u cijeloj priči, a po svojoj prilici takva će se praksa nastaviti i ubuduće. Svi znamo da čitav niz institucija ne obavlja svoj posao na korektan način, pa se stvara osjećaj da netko derogira i nas i sve odluke koje se uredno tiskaju u "Narodnim novinama". Da je situacija upravo takva, potvrđuje i veliki broj pritužbi građana Uredu pučkog pravobranitelja. Upozorio je da problemi izviru i zbog pogrešaka oko pretvorbe i privatizacije, te nije ni čudno što se stalno suočavamo s tragičnim slučajevima i bezakonjem koje pogađa nemoćne i nezaštićene strukture društva.

Prva se za pojedinačnu raspravu javila zastupnica **Ingrid Antičević - Marinović (SDP)** koja je odala priznanje pravobranitelju na uloženom trudu, dodajući da se ne treba pomiriti sa zatečenim stanjem. Situacija se mora mijenjati, a zabrinjava što se neprekidno događa socijalno raslojavanje na bogate koji su još bogatiji, dok siromašni postaju sve siromašniji. Iluzorno je očekivati da se siromašni građani na sudu uspješno nose sa sve većim nepravdama i korupcijom. Upozorila je da se redovito sude i procesuiraju sitni delikventi, ali nema suđenja pljačkašima banaka ili onima koji su se obogatili tijekom privatizacije zahvaljujući smicalicama i makinacijama. Bogati svakako nisu ugroženi ni pred državom ni pred njenim upravnim i pravosudnim tijelima, konstatirala je zastupnica. Efikasnost sudstva demonstrira se na siromašnima, a usprkos velikom ulaganju bivše vlasti u pravosudni sustav, svjedoci smo njegove daljnje neefikasnosti. Neovisnost pravosuđa

nije neovisnost od zdrave pameti, logike i zakona, upozorila je zastupnica Antičević-Marinović, te izrazila žaljenje što nije prihvaćeno kazneno djelo kršenja zakona od suca koje je u hrvatskom pravnom sustavu oduvijek postojalo. Zaključila je da državna politika ove Vlade štiti bogate, a ne siromašne, navodeći nekoliko primjera iz prakse. Ukinute su neke povlastice, a usprkos tome državna je blagajna sve siromašnija i sve teže naplaćuje potraživanja. Tako se omogućuje hitra registracija novih tvrtki i onih poduzetnika koji u ranijim poslovima nisu platili obveze prema svojim radnicima i ostavili ih u socijalnoj bijedi. Prema tome, stvaraju se mehanizmi koji pogoduju samo bogatima, a ne i siromašnima, upozorila je zastupnica. Upozorila je i na pojedine groteskne stvari kada je ubijeni pravosudni dužnosnik dobio otkaz, pa ne čudi što se u tom segmentu više ne mogu kontrolirati stvari. Predložila je na kraju da se usvoje prijedlozi koje je formulirao sam pravobranitelj, te da se omogući izdašnije financiranje Ureda.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Krunoslav Markovinović (HDZ)** koji je netočnom ocijenio konstataciju da država pomaže bogatima, a ne siromašnima. Smatra da se ne bi trebalo na takav način "inspirati mozak biračima". Reagirala je i zastupnica Antičević-Marinović, ukazujući da je ovakvim konstatacijama došlo do povrede Poslovnika, navodeći ujedno članke koji definiraju ovu situaciju.

Razmotriti i vjerska prava i slobode medija

Prvi je riječ dobio zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** koji je ocijenio da ovakva izvješća nikada ne daju kompleksnu sliku stanja ljudskih prava u nekoj zemlji. Pučki pravobranitelj daje prikaz i statistiku samo onih građana koji se njemu javljaju, pa je takva slika nužno fragmentirana. Ništa se ne govori o vjerskim pravima, slobodama medija, te o drugim aspektima ljudskih i građanskih prava. Usporedio je sadašnju situaciju s izvješćima prije desetak godina, ocje-

njujući da su radikalne promjene nabojle započele oko 2000. godine. Iznio je nekoliko primjedbi i na rad tajnih službi, te ocijenio da je stanje sudbene vlasti u ovom trenutku kritično jer se čak 40% građana tuži na njihov rad i odluke. Umjesto da bude zaštitnikom, sudska se vlast u pojedinim slučajevima pokazala kao ona koja u najvećoj mjeri krši ljudska prava, pa čak i ometa ispunjenje pravde. Problemi su uočeni i u državnoj upravi, pa izgleda da je ovaj sustav potpuno izvan kontrole, o čemu svjedoče i izjave predsjednika Udruge sudaca.

Spomenuo je nekoliko slučajeva dvojbena recentnih sudskih odluka, ocjenjujući da ovakav sustav nije u stanju sam sebe popravljati. Ni Ministarstvo pravosuđa nije do sada izrazilo spremnost da preuzme potrebnu kontrolu, pa takvo stanje po prirodi stvari pogađa one najslabije i nezaštićene. Dioba vlasti uključuje međusobnu suradnju i uzajamnu provjeru nositelja vlasti, pa ne bi trebalo zatvarati oči pred upozorenjima i inicijativama Pučkog pravobranitelja, zaključio je Stazić.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik dr.med. **Andrija Hebrang (HDZ)** podsjećajući da se predsjednik Tuđman zalagao za ljudska prava i preokrenuo jedan sustav u kojemu su se drastično narušavala ljudska prava.

Osigurati pravo na brz i pravičan sudski postupak

Zastupnica **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** poduprla je podnijeto Izvješće, čestitajući Pučkom pravobranitelju na upornosti i hrabrosti. Tu su ujedno sadržana i upozorenja da u pojedinim segmentima državne vlasti stvari ne funkcioniraju na zakonom propisani način, te je potrebno poboljšavati kvalitetu rada. Uz manjak financijskih sredstava, Ured ima određenih problema i prilikom suradnje sa sudbenom vlasti, što je već zabrinjavajuće. I sam Odbor za pravosuđe iznio je stavove prema kojima bi Hrvatski sabor trebao razmotriti svoj stav prema sudbenoj vlasti, kako bi se ostvarila javnost rada i poboljšala učinkovitost. Zastupnica je

upozorila na slabost i tromost birokratskog aparata, upozoravajući da građani imaju pravo zahtijevati i očekivati brz i pravičan postupak pri tijelima državne uprave i vlasti. Ocijenila je da je svojedobno Županijski dom imao utjecaja na izbor sudaca, a situacija je trenutno takva da bi uz poštovanje trodiobe vlasti trebalo razmisliti o snažnijoj ulozi Sabora.

Građani imaju pravo očekivati brz i pravičan postupak pri tijelima državne uprave i vlasti.

Zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** uvodno je citirao stav Odbora za pravosuđe koji je naveden u Izvješću o radu pučkog pravobranitelja za 2004. U njemu se govori o neučinkovitosti sudske vlasti, te o ograničavanju prava Pučkog pravobranitelja koji ne može zaštititi prava građana u određenim situacijama. S jedne se strane ističe nenadležnost, a s druge strane raste broj pritužbi na dugotrajnost sudskih postupaka. Očito je da je hrvatsko pravosuđe postalo problem, jer nema veće nepravde od zakašnjele pravde, a postoji i uvjerenje građana da se unutar sustava ne mogu riješiti problemi ni dobiti traženi odgovori. I sam je analizirao pojedine aspekte trodiobe vlasti, upozoravajući na potrebu uzajamne provjere i ravnoteže između nositelja najviših državnih funkcija. U dosljednoj razradi ustavnih načela, potrebno je naglasiti poseban položaj Ustavnog suda koji nije svrstan ni u jedan od tri oblika državne vlasti. Nakon analize samog Izvješća, potrebno je uvesti red i pravnu jednakost u upravno i sudsko rješavanje. Strogo poštivanje materijalnih i postupovnih propisa, ali i kontrola u izloženom smislu nad radom upravnih službenika i sudaca, trebala bi onemogućiti njihovo nerijetko postupanje u korist jačega, zaključio je zastupnik Tomljanović.

Zastupnik dr.sc. **Ivo Banac (neovisni)** ocijenio je da postoji velika suglasnost kako Izvješće ukazuje na već poznate i ukorijenjene probleme. Članovi Odbo-

ra za pravosuđe podržali su prijedloge pučkog pravobranitelja u pogledu kadrovskog ekipiranja, informatizacije i materijalnog jačanja Ureda. Time bi se u dogledno vrijeme osnažili i osigurali potrebni preduvjeti za cjelokupno obavljanje ustavnih ovlasti pravobranitelja. Zbog nedovoljnog proračuna, Ured se morao oslanjati na strane donacije prilikom organiziranja terenskog rada u svim županijama koje su pokazale interes za ovu vrstu pomoći svojim građanima. Podsjetio je zatim i na mišljenje saborskih radnih tijela u kojima se od Vlade traži da predloži mjere za ubrzavanje i rješavanje uočenih problema. Zastupnik Banac zatim je upozorio da izvješće ima određeni selektivni pristup, jer su pravobraniteljice za zaštitu prava djece imale više proračunskih sredstava za službena putovanja, intelektualne usluge te informiranje. Ipak, treba reći i da je više ljudi zaposleno u Uredu pučkog pravobranitelja, a veće su i njihove plaće, pa se ne može tvrditi da je sam Ured zapostavljen.

Država mora uvesti red u upravu i sudstvo

Zastupnik **Rade Ivas (HDZ)** podsjetio je na ustavnu definiciju ovlasti pučkog pravobranitelja, dodajući da podnijeto Izvješće upozorava na svu nemoć opunomoćenika Hrvatskog sabora. U podnijetom Izvješću pravobranitelj upozorava na zapuštenost državne uprave, nedostatak evidencije o podnijetim prigovorima građana i neuredno postupanje po žalbama. Država ima obvezu da uvede red u upravu i sudstvo na načelima jednakih prava, te se ujedno mora onemogućiti arbitrarno i samovoljno postupanje. Veliki broj žalbi Uredu istovremeno ukazuje na probleme hrvatskog pravosuđa, te dugotrajne postupke pred sudovima. Potrebno je podržati inicijativu da se pristupi izmjeni Zakona o pučkom pravobranitelju kako bi se njegova nadležnost proširila i na nadzor sudova. Ovo ne bi bio presedan, jer slična praksa postoji i u nekim europskim državama, ocijenio je zastupnik. Intervencija Pučkog pravobranitelja u pravilu se traži

u slučajevima povrede ljudskih prava zbog dugotrajnih sudskih i upravnih postupaka, te ignoriranja normi nacionalnog i međunarodnog pravnog poretka o nepovredivosti vlasništva. Upozorio je i na pritužbe umirovljenika koji su svoju mirovinu stjecali u Bosni i Hercegovini, te na probleme oko kašnjenja njihovih isplata. Na kraju je podržao iznijete prijedloge pravobranitelja, kako bi se ova institucija što prije osposobila i ekipirala za obavljanje svih poslova koji proizlaze iz ustavnih odredbi o radu Ureda pučkog pravobranitelja.

U svojoj replici zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** upozorio je da nije točna konstatacija da je ovo posljednje Izvješće puno kvalitetnije od prethodnih. Učinkovitost će se povećati tek onda kada ministri budu odgovarali za učinjene propuste i promašaje, a sada nema čak ni formalnih pisanih odgovora na postavljene upite i zahtjeve. Upozorio je na brojne pritužbe i zahtjeve koji obasipaju Klub zastupnika HSP-a izdvajajući slučaj hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Splita koji se nalaze pred deložacijom iz stanova. Problema je mnogo i ne bi trebali zamišljati kako se situacija postupno popravlja, upozorio je zastupnik Kovačević.

U svom odgovoru na repliku zastupnik **Rade Ivas** istaknuo je da ovo Izvješće za razliku od prethodnih predlaže mjere kako bi se uočeni problemi otklonili, iako će i dalje biti aktualni zahtjevi i očekivanja stradalnika iz Domovinskog rata.

Zastupnik **Niko Rebić (HDZ)** kronološki je analizirao dosadašnji rad i učinak Ureda, upozoravajući da bi se konačno trebalo osigurati materijalna i tehnička opremljenost, te osigurati odgovarajuća financijska sredstva. Govorio je i o učincima Ureda prilikom posjeta Splitско-dalmatinskoj županiji, upozoravajući da se nije obišlo ona naselja koja su svojedobno poput Vrlike i Hrvaca bila pod okupacijom. Upozorio je da su na ovim područjima kršenja ljudskih i građanskih prava snažnije izražena nego u ostalim dijelovima županije. I zastupnik Rebić dvojbenim drži odluku da se prihvatiti strana financijska pomoć institu-

cije OESS-a, ocjenjujući da se potrebna sredstva moraju osigurati posredstvom Državnog proračuna. Konstatirao je zatim da se učestalo i kritički govori o radu sudova, jer su zakonska prava brojnih građana ugrožena upravo lošim i sporim radom ovih institucija. Upozorio je i na slabosti koje izviru nakon ukidanja Županijskog doma Sabora, te ocijenio da je potrebno pronaći demokratske mehanizme nadzora nad sudskom vlašću.

Govorio je i o segmentu gdje se traži povratak zauzetih kuća i povrat čak 8000 zahtjeva bivših nositelja stanarskog prava, upozoravajući da se time otvara čitav spektar novih pitanja. Bilo bi dobro da o ovim pitanjima raspravi i Sabor na posebnoj točki dnevnog reda, kako se ne bi ispravljale jedne i istovremeno događale druge nepravde - upozorio je na kraju izlaganja zastupnik Rebić.

U svojoj replici zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** ocijenio je da ne bi trebali analizirati poteze i izvješća bivšeg pravobranitelja, koji ionako nije prisutan na raspravi. Postoje specifičnosti koje su omedile rad Ureda u njegovo vrijeme, a osim toga vladajuća stranka ima ovlasti da vrati u život i Županijski dom Sabora.

Zastupnik **Niko Rebić** je u svom odgovoru na repliku upozorio da obilazak nekada okupiranih prostora navedene županije ipak nije povezan s nedostatkom financijskih sredstava. Pojasnio je i ulogu Županijskog doma, podsjećajući na okolnosti i vrijeme njegova uki-

Ne smiju se zapostavljati ni prava hrvatskih branitelja

Zastupnik **Josip Đakić (HDZ)** u svom je osvrtnu ocijenio da Izvješće pučkog pravobranitelja obuhvaća pravna područja, te analizira pritužbe građana na određene nepravilnosti u radu sudova i državnih ustanova. Osobito iritira beskonačnost u rješavanju upravnih postupaka iz čega proizlazi da sveukupni birokratski aparat teško mijenja svoje navike rada i praksu. Uz nagomilavanje upravnih i

sudskih predmeta, potrebno je riješiti i sankcionirati sve one koji ne provode pravomoćna rješenja ili ne poštuju zakonske rokove u sudskim, revizijskim i drugim postupcima, upozorio je zastupnik Đakić. Govorio je zatim o problemima i pravu obespravljenih, zaneđenih i prevarenih građana koji kroz

Prevareni građani kroz institucije Ureda očajnički pokušavaju realizirati vlastita zakonska prava.

instituciju Ureda pučkog pravobranitelja pokušavaju očajnički realizirati vlastita zakonska prava. Posebno se osvrnuo na segment gdje se opisuju kršenja zakonskih prava branitelja i stradalnika iz Domovinskog rata, koji su nerijetko od institucija tražili pravdu, a dobili dodatno poniženje. Brojni predmeti leže u ladicama, a stradalnici ne mogu osigurati niti minimalne preduvjete za pristojan život svoje obitelji jer birokratski aparat koči njihovo rješavanje. Osvrnuo se zatim i na situaciju nakon obilaska županija, navodeći upravo primjere iz Virovitičko-podravske županije. Upozorio je na stupanj nerazvijenosti i visok broj nezaposlenih u ovoj županiji, a dok istovremeno određeni načelnici i gradonačelnici zajedno sa županom nisu iznijeli kako bi nagomilane probleme trebalo rješavati.

Locirati izvore opstrukcije u radu Ureda

Zastupnik dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)** uvodno je pohvalio podnijeto izvješće i upozorio da se rasprava ne bi trebala razvijati u analizu ranijih problema. Trebalo bi poduzeti efikasne i kvalitetne mjere kako bi se olakšao rad Ureda pučkog pravobranitelja u budućnosti. Ujedno bi trebalo i jasnije locirati izvore opstrukcije i predložiti određene konzekvence za sve one koji svoj posao i obveze ne odrađuju na profesionalan i kvalitetan način. Analizirao je zatim i

razloge zbog kojih je izostalo odgovarajuće očitovanje Vlade Republike Hrvatske, te pojasnio zaključke koje je u vezi ove problematike uputilo i Vijeće Europe.

Upozorio je da bi Ured pravobranitelja trebalo decentralizirati i sukladno praksi ostalih europskih zemalja otvoriti i u pojedinim regijama. Ovdje bi se mogli snažnije angažirati i gradovi i županije, jer su ovakve inicijative u Vijeću Europe ocijenjene izuzetno pozitivnim ocjenama. Smatra ujedno da bi se Vlada trebala snažnije angažirati u financijskoj potpori, a donacije poput one iz Kraljevine Norveške mogle bi biti korisnije u određenim tehnološkim projektima.

Govoreći o dosadašnjoj kronologiji ranijih izvješća, zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** ocijenio je da se ipak može uočiti i konstatirati određeni napredak. Međutim, treba ipak znati da je situacija na terenu nešto drugačija, a sigurno bi se popravila intenzivnijim terenskim radom i obilascima po županijama. I sam je spomenuo neadekvatne uvjete rada, tražeći da se konačno osigura bolji rad Ureda pučkog pravobranitelja. Ne treba stvarati ni konkurenciju s Uredom pravobraniteljice za ravnopravnost spolova ili za ravnopravnost djece, jer su svi oni u ovom društvu potrebni. Založio se da se predstojećim Proračunom osigura dovoljno sredstava za rad Ureda, te za bolju suradnju s pojedinim državnim institucijama i ministarstvima. Ujedno je potrebno promijeniti i određene zakonske članke kako bi Ured stekao više ovlasti i prava pri svojim intervencijama i apelima. Posebno je upozorio na nezakonite postupke banaka prema jamcima koji zbog lihvarskih postupaka prelaze u sirotinju bez ikakvih prava. Upozorio je i na iskustva koja je stekao na Odboru za predstavke i pritužbe, gdje raste broj onih koji traže pomoć pri rješavanju svojih životnih problema.

Nemar i nerad institucija - najčešći razlog problema

Zastupnik **Marijan Bekavac (HDZ)** uvodno je konstatirao da podnijeto izvješće predstavlja pregled rada i postupanja

Ureda pučkog pravobranitelja. Iz Izvješća je vidljivo da je veliki broj građana zatražio pomoć zbog predmeta koji godinama na sudovima čekaju na rješavanje. Tu se često radi o ljudskim sudbinama, pa ne treba čuditi ovoliki broj pritužbi jer ljudi kod pravobranitelja vide posljednju nadu za spas. Zbog već opisanog nerada i nemara brojnih institucija, ljudi gube povjerenje u pravnu državu, ne vidjevši realni izlaz iz svojih problema. Upozorio je na specifične probleme na koje su naišli oni građani koji nisu kupili stan prema uvjetima Zakona o prodaji stanova na kojima postoji starnarsko pravo, upozoravajući na neugodne situacije i scene prilikom deložacija. Problemi se javljaju i na području prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, prisilnog uklanjanja bespravne gradnje, te pojava uzurpacije javnog dobra. Svakako bi trebalo uvesti sustav koji bi osiguravao praćenje i ocjenu broja riješenih predmeta zbirno, te po svakom službeniku, zajedno s rokovima i izdanim rješenjima.

Iz Izvješća izviri i problemi onih ljudi koji se odnose na povrede oko oduzimanja imovine za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, te na kršenje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Prihvatio je podnijeto Izvješće i podržao inicijativu da se Uredu povećaju sredstva te osiguraju potrebne prostorije za kvalitetniji i efikasniji rad.

Zastupnica **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** pohvalila je rad i napor pravobranitelja, ali ga je i upozorila na potrebu poštivanja Ustava Republike Hrvatske, citirajući članak 14. o jednakosti pred Ustavom i zakonom. Iznijela je zatim nekoliko slučajeva gdje se krše prava Hrvata koji žive izvan granica države. Smatra da u Izvješću dominira zabrinutost zbog povratka Srba u njihove domove i pitanje obnove. Podsjetila je na stradanja hrvatskih prognanika koji su zbog ratnih okolnosti morali napustiti svoja ognjišta, a danas ne mogu realizirati konačno rješenje svojih prava i trajno zbrinjavanje obitelji. Opisala je specifične probleme na koje nailaze Hrvati iz Bosne i Hercegovine, Vojvodine i

Janjeva, zalažući se za izraženiju pomoć države u navedenim situacijama. Ujedno je zatražila od Ureda da se prilikom terenskih obilazaka ne zaobilaze još uvijek brojna prognanička naselja, kako bi se na licu mjesta upoznali s nevoljama prognanih Hrvata koji nerijetko još uvijek imaju problema s dobivanjem odgovarajuće dokumentacije.

Postoji suradnja s institucijama sustava i Vladom Republike Hrvatske

Završna riječ pripala je zatim i pučkom pravobranitelju **Jurici Malčiću** koji je objedinio i analizirao pojedine prijedloge i primjedbe. Proteklu je raspravu u cjelini ocijenio dobrom i korisnom, jer je dobio korisne i kritičke opservacije, ali i podršku za daljnji rad. Pojasnio je još jednom ograničenja koja se nalaze pred djelatnicima Ureda, ističući da treba pohvaliti i one institucije koje efikasno i dobro rade te pridonose ukupnoj kvaliteti odnosa u društvu. Međutim, Izvješće se po prirodi stvari koncentriralo na one situacije koje su teške i problematične, a koje se mogu ispraviti određenim potezima ili efikasnijim radom nadležnih službi i institucija. Ocijenio je da postoji suradnja s Vladom jer se od početka godine u praksi ostvaruju konzultacije s određenim resorima. Upozorio je ujedno da se ne smije generalizirati i govoriti o ministarstvima koja se oglašuju na suradnju. Radi se jednostavno o nekoliko slučajeva gdje su uočeni određeni problemi, a postotak očitovanja Vlade svake godine sve više raste. Ukazao je na određene materijalne deficite i specifičnosti Ureda, smatrajući da se ne bi trebalo pristupati osnivanju novih pravobraniteljstava, bar do onog trenutka dok se ovom Uredu ne omogućе nekakvi temeljni uvjeti za rad. Ocijenio je da će novi proračun biti izdašniji što se tiče potreba opisanih potreba. Objasnio je zatim i strukturu istaknutih

problema gdje se izdvajaju poslovi koji prate probleme Srba povratnika, jer najviše pritužbi stiže upravo iz tih redova. Obećao je da će se založiti i za rješavanje sličnih problema svih drugih građana Republike Hrvatske, ocjenjujući i sam da su potrebne i intervencije u njihovu korist.

Potrebno je konačno riješiti i probleme Hrvata koji su prognani iz Bosne i Hercegovine, Vojvodine i Janjeva.

Ne smije se ujedno dovoditi u pitanje neovisnost i samostalnost sudova, jer to predstavlja najveću tekovinu nezavisnosti i samostalnosti jedne države. Veliki broj pritužbi građana otvara mogućnost da se o ovoj temi raspravlja i na saborskom Odboru za pravosuđe. Opisao je zatim i pojedine situacije na koje je naišao na terenu, smatrajući da ne bi bilo svrsishodno otvarati regionalne ispostave. Treba se zalagati za uredovne dane u pojedinim županijama, naglasio je Pučki pravobranitelj Malčić. Na kraju se zahvalio na podršci konstatirajući da se pitanje zaštite ljudskih i građanskih prava mora odgovarajuće rješavati pred svim institucijama i uredima državne vlasti.

Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu, najavljujući glasovanje.

Sukladno prijedlozima radnih tijela predložio je zaključak kojim se prihvaća Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2004. godinu. Nakon brojanja glasova utvrdio je da je zaključak prihvaćen zastupničkom većinom: 90 glasova "za" i 3 "suzdržana". Sukladno prijedlogu Odbora za ratne veterane, dao je zatim na glasovanje i slijedeći zaključak. Njime se obvezuje Vlada Republike Hrvatske da osigura potrebna financijska sredstva za kadrovska, materijalna i pro-

storno jačanje Ureda pučkog pravobranitelja prema planu predloženom u Izvješću. Pristupilo se glasovanju, a rezultat je bio identičan: 90 glasova "za", uz 3 "suzdržana" glasa.

Sukladno prijedlogu Odbora za pravosuđe i Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina predložen je zaključak prema kojemu se sva mišljenja, primjedbe i prijedlozi iznijeti u raspravi o Izvješću, kao i primjedbe i prijedlozi i preporuke Pučkog pravobranitelja u Izvješću dostavljaju Vladi Republike Hrvatske radi poduzimanja mjera za učinkovitiji rad nadležnih državnih tijela i tijela koja imaju

javne ovlasti. Za ovaj zaključak glasovala je većina nazočnih zastupnika: 90 glasova "za", 1 "suzdržani" i 2 "protiv".

Sukladno prijedlogu Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina zatim je predložen i zaključak kojim se preporuča Odboru za pravosuđe da razmotri odnos Hrvatskog sabora i sudbene vlasti sa ciljem ostvarivanja javnosti i poboljšanja učinkovitosti njezinog rada. Pristupilo se glasovanju, a nakon brojanja glasova predsjedavajući je konstatirao da je za ovaj zaključak bilo 14 "za", 29 "suzdržanih" i 46 "protiv". Predsjedavajući je sukladno prijedlogu Kluba zastupnika SDP-a dao na glasovanje i slijedeći zaključak. Prema njemu bi se trebalo obvezati Vladu Republike Hrvatske, da do prvog jesenjeg zasjedanja Hrvatskog sabora pripremi i u saborsku proceduru uputi izmjene propisa kojima bi se pučkom pravobranitelju omogućilo efikasno praćenje rada sudova i predlaganje mjera za bolju pravnu zaštitu građana. Ni ovaj zaključak nije prihvaćen, jer je "za" glasovalo 30 zastupnika, dok ih je 47 bilo "suzdržanih" uz 13 glasova "protiv".

V.Ž.

IZVJEŠĆE O PROVEDBI ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA ZA 2004. GODINU

Tijelima s javnim ovlastima upućeno blizu 20 tisuća upita

Unatoč veoma kritičkim tonovima na račun ovog izvješća, uz ostalo i zbog njegove "debljine" (tek 4 kartice), Hrvatski parlament ga je prihvatio, uz najavu predstavnika Vlade da će u pripremi sljedećeg izvješća biti udovoljeno zahtjevima iz rasprave s tim u svezi.

A bilo ih je poprilično, dakako iz redova opozicije. Rečeno je da je Izvješće netočno, neistinito, nepotpuno te da pokazuje kako vlast nije shvatila da je informacija opća vrijednost. Ocijenjeno je, nadalje, da tijela s javnim ovlastima postupaju po načelu "šutnja je zlato" te da nisu problem "obične" informacije već one koje se tiču velikih i upitnih ugovora, sklopljenih daleko od očiju javnosti (primjerice Vlada RH - Deutsche Telekom). U raspravi se još čulo kako nije iskorišten potencijal Zakona o pravu na pristup informacijama, zatim kako ni sami građani zapravo ne znaju koja su im prava pa im treba u tom smislu pomoći.

Spomenimo i onu najkritičniju ocjenu - da je Izvješće sadržajno i formalno prazno, besmisleno i uvredljivo, i to - ne toliko prema Parlamentu koliko prema javnosti. Jer, kako je naglašeno, Zakon je donesen zbog građana, a ne zbog zastupnika.

Na kritičke opaske prema Vladi, njezin predstavnik je naglasio kako ona inzistira na javnosti svoga rada, otvarajući veće mogućnosti i primjenom suvremene tehnologije.

O IZVJEŠĆU

Evo, najkraće, što je o Izvješću, nakon što je podsjetio da je Zakon donesen 2003, uvodno rekao državni tajnik Središnjega državnog ureda za upravu, **Antun Palarić**.

Nakon napomene da je Vlada donijela sve podzakonske akte te popis tijela s javnim ovlastima za 2005, on je, među ostalim rekao: sva tijela Vlada je zadužila da imenuju osobu nadležnu za ostvarivanje prava na pristup informacijama; u Izvješću je sumirano sve što su u 2005. učinili Vlada i Središnji državni ured za upravu (on je zaprimio 14 pritužbi građana i odmah intervenirao da se zakon poštuje); tijela s javnim ovlastima zaprimila su 19.600 upita, od čega je ustupljeno i negativno odgovoreno na 94 upita; netko će reći kako je trebalo navesti svaku tužbu, ali vodilo se računa i o ekonomičnosti.

Tu je na kraju i obrazloženje - protiv negativnog odgovora postoji učinkovit mehanizam zaštite - žalba čelniku tijela ili upravnom sudu ako se ovaj ogлуši o žalbu.

RADNA TIJELA

Podrška u radnim tijelima

Izvješće je jednoglasno prihvaćeno u radnim tijelima - **Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Odboru za informiranje, informatizaciju i medije**.

RASPRAVA

Nakon izlaganja državnog tajnika Antuna Palarića, uslijedio je ispravak netočno navoda. **Nenad Stazić (SDP)**, ga je upozorio da je podnositelj Izvješća dužan upravo to - objaviti sve informacije. Ne samo da je prekršen zakon već se time još i javno hvalite - zamjerio je Palariću zastupnik.

Sa stavom Odbora za Odbor, Ustav, Poslovnik i politički sustav zastupnike je upoznao njegov predsjednik, **Dražen Bošnjaković**.

Netočno, neistinito i nepotpuno izvješće

Da **Klub zastupnika SDP-a** neće podržati Izvješće ("preambiciozan naziv za dva lista papira") zastupnike je izvijestila **Ingrid Antičević-Marinović**. Razlozi: izvješće je netočno, neistinito, nepotpuno i pokazuje kako vlast nije shvatila da je informacija opća vrijednost.

Zastupnica je podsjetila da je Zakon o pristupu informacijama bila jedna od zadnjih zakonodavnih aktivnosti prethodne Vlade kojim je kompletiran set normativnog uređenja u borbi protiv korupcije te da je donesen na temelju vjerojatno najvećeg zajedničkog angažmana aktera civilnog sektora te da je primjer kako dobra vlast treba raditi s udrugama. Nevladine udruge skupile su se i donijele deklaraciju "Javnost ima pravo znati.

Iz Kluba zastupnika SDP-a upućena su još ova upozorenja i ocjene: Hrvatska

polako ali sigurno gubi bitku s korupcijom (iako je, po ocjeni Transparency Internationala, učinjen kvalitativan pomak u smislu normativnih pretpostavki, očito je da se zakoni ne provode); prema Zakonu svako tijelo treba imati osobu zaduženu za kontakte s javnošću, ali glasnogovornici (ministarstava) više se trude zamagliti pitanja nego ih pojasniti; i zastupnici ponekad čekaju po dva i pol mjeseca na odgovor, a kako se tek odgovara na pitanja građana koji nisu toliko upoznati sa svojim pravima.

Središnji državni ured za upravu je zaprimio 14 pritužbi građana i odmah intervenirao da se zakon poštuje; tijela s javnim ovlastima zaprimila su 19.600 upita, od čega je ustupljeno i negativno odgovoreno na 94 upita.

Slijedile su kritike na račun Vlade, koja kažu SDP-ovci - štiti na pitanja medija pogotovo ako nisu pisana ili promidžbene naravi. Štiti tako o financiranju optuženih generala, o usmenom pitanju novinara o zamrzavanju imovine generalu Gotovini (je li odluka zakonski utemeljena).

Predstavnica Kluba, **Ingrid Antičević-Marinović** još je, među ostalim: rekla da je u Izvješću trebalo stajati što se dogodilo kad nije odgovoreno na upite (zakon poznaje i kaznene odredbe sve do kazne zatvora od 60 dana, ne samo upozorenje); ustvrdila da Vlada i predsjednik Vlade nisu uopće odgovorili na četiri upita Koalicije, a slična ili gora situacija je i kad je riječ o ministarstvima i uredima.

Nakon upozorenja da se time krši Ustav, zastupnica je skrenula pozornost na činjenicu da u Izvješću nema ni riječi o tome da se pred Europskim sudom za ljudska prava vodi osam sporova u kojima je država tužena zbog uskrate informacija građanima.

Na kraju se čula ocjena kako Vlada koja drži do sebe i svojih građana nikad

ne bi podastrla Parlamentu ovakvo izvješće.

Ne podržava se

Zašto **Klub zastupnika HNS-a i PGS-a** neće podržati Izvješće objasnio je **Jozo Radoš**. Uvodno je napomenuo da je riječ o veoma važnom zakonu za kojega javnost gotovo i ne zna da postoji te da je tome, uz opciju nedostatka interesa u javnosti, pridonijela u Vlada RH. Ukazao je potom na antikorupcijski potencijal ovog zakona, rekavši da je gotovo jednak potencijalu Zakona o sprečavanju sukoba interesa.

Slijedile su ove ocjene i upiti Kluba: to da se omogući približavanje vlasti građanima i obratno osobito je važno u uvjetima opće nezainteresiranosti o kojima svjedoče lokalni izbori na koje je izašla tek trećina građana; kako se uopće može dogoditi da Vlada Zakon krši tako često, a da nitko ne snosi sankcije; ako Parlament u nekom zakonu kaže da se nešto mora učiniti u roku šest mjeseci to se mora učiniti u tom roku; što se može očekivati od građana Republike Hrvatske ako Vlada krši zakon - gotovo godinu dana po stupanju na snagu zadužuje tijela javne vlasti da učine ono što su bila dužna učiniti ranije; popis tijela javne vlasti objavljen je s gotovo devet mjeseci zakašnjenja, a s pet mjeseci zakašnjenja Pravilnik o vođenju upisnika.

Netko će reći kako je trebalo navesti svaku tužbu, ali vodilo se računa i o ekonomičnosti.

Po ocjeni Kluba zastupnika HNS-a i PGS-a: 19 tisuća zatraženih informacija je premalo s obzirom na velik broj tijela s javnim ovlastima, a i na činjenicu da dobar dio zahtjeva plod aktivnosti udruga koje su željele propagirati Zakon, odnosno provjeriti kako će vlast reagirati; nije jasno kako će Zakon funkcionirati u odnosu prema drugim suprotstavljenim zakonima (o zaštiti tajnosti podataka, o zaštiti osobnih podataka i sl).

Oni su, nadalje, upozorili: iz Izvješća se ne vidi zašto su neki zahtjevi odbijeni, a niti kvaliteta onih prihvaćenih; sustav ne funkcionira - od 420 općina tek 269 je dostavilo izvješće i primilo svega 46 zahtjeva, što znači da je svaka deseta zaprimila jedan jedini zahtjev za dostavu informacija; situacija je slična u gradovima (jedan i pol zahtjev po gradu) te županijama (po dva zahtjeva tijekom godine).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: koliko se Zakon loše provodi svjedoči i to da sudovi nisu zaprimili nijedan zahtjev za dostavu informacija; redovita informacijska djelatnost Hrvatskog sabora relativno dobro funkcionira i sve je bolja (napose Internet stranica), ali Parlament u pogledu informiranja funkcionira po ranijim pravilima a ako on ne funkcionira teško da se može očekivati kako će funkcionirati općine; u Izvješću stoji da se za kratke odgovore ne vodi evidencija, a kratak odgovor može biti mnogo sadržajniji nego dugi; Hrvatski sabor ne upoznaje javnost redovito s natječajima javne nabave pa se teško može očekivati da to rade druge institucije.

Samo na znanje

Pero Kovačević je izvijestio zastupnike da će Klub zastupnika HSP-a Izvješće samo uzeti k znanju. Obrazloženje - iako kratko izvješće nužno ne mora biti loše u ovom slučaju je baš tako; tijela s javnim ovlastima postupaju po načelu "šutnja je zlato".

Tvrđnju kako je Hrvatska zemlja paradoksa, zastupnik je potkrijepio ukazivanjem na to su, s jedne strane, dostupne informacije koje ne bi smjele biti dostupne (državne, vojne, poslovne tajne), a nisu one koje bi morale biti dostupne (o pravima građana). S tim da, dometnuo je, oni koji postupaju po načelu dostupnosti informacija građanima završavaju u Haagu (slučaj novinara koji su objavili podatke već ranije objavljene u nekim drugim zemljama, u SAD-u).

Iz Kluba su, nadalje, upućene autoru Izvješća ovi upiti, ocjene i tvrdnje: kako to da su od 35 predloženih tijela u popisu uvrštena samo 23; sve govori o tome

da je nužna reforma kako lokalne uprave tako i državne te svih javnih službi, jer svi koji u njima rade moraju shvatiti da u tim službama nisu radi sebe nego u funkciji i kao servis građana.

Tijela s javnim ovlastima postu- paju po načelu "šutnja je zlato".

Zaključno je Pero Kovačević apelirao na zastupnike da vlastitim primjerom pridonese - pravovremenim odgovorima na pitanja građana (putem e-maila) te predložio da se protiv neodgovornih osoba (zaduženih za davanje odgovora na upite građana) primijene sankcije.

Opet će odlučivati Strasbourg

Stav Kluba zastupnika IDS-a obrazložila je Dorotea Pešić-Bukovac, najprije prigovorivši zbog kratkoće Izvješća, šturog, nezanimljivog i faktografskog, iz kojega se ne da iščitati ama baš ništa. Rekla je potom kako građani imaju pravo znati što se odlučuje, tko i koliko to košta. Europski standardi javne uprave podrazumijevaju predvidivost, zakonitost, odgovornost i učinkovitost javne vlasti.

Zastupnica je potom ustvrdila kako nisu problem "obične" informacije već one koje se tiču velikih i upitnih ugovora, sklopljenih daleko od očiju javnosti. Jedan od najboljih takvih primjera je ugovor između Vlade RH i Deutsche Telekom, koji javnim nije postao ni uz najveća traženja i pritiske, pa čak i sudske tužbe. Čak je Upravni sud donio (pravomoćnu) presudu kojom se odbija zahtjev za ostvarivanje prava na pristup informacijama. On je najbolji dokaz o raskoraku zakonskih odredbi i njihove primjene od sudova.

Predstavnica Kluba zastupnika IDS-a je u nastavku izlaganja, među ostalim: upozorila da će opet Strasbourg vjerojatno rješavati o slučaju uskrate informacija (udruga građana Iuris protecta); uputila pohvalu gradovima koji su izradili strategiju suradnje s građanima (informativni leci, punktovi, web-por-

tali; redovite tiskovne konferencije); ustvrdila kako bi tako trebalo raditi i na državnoj razini.

Lokalna samouprava je prilično pristupačna

Da će **Klub zastupnika HDZ-a** prihvatiti Izvješće zastupnike je informirao **Krunoslav Markovinović**. Uvodno je rekao kako je fascinantan već sam podatak o 19.600 zahtjeva koji bi činili podebelu knjigu. Zastupnici ipak imaju pravo tražiti sve što ih zanima, dometnuo je. Normalno je, izjavio je zastupnik, da se očekuje 100-postotni učinak, ali je teško dati odgovor i zbog nedefiniranosti pitanja.

Nisu problem "obične" informacije već one koje se tiču velikih i upitnih ugovora, sklopljenih daleko od očiju javnosti. Jedan od najboljih takvih primjera je ugovor između Vlade RH i Deutsche Telekom, koji javnim nije postao ni uz najveća traženja i pritiske, pa čak i sudske tužbe.

Slijedile su ove ocjene, primjedbe i tvrdnje: lokalna samouprava je prilično pristupačna i odgovara direktno na pitanja; bilo bi jako čudno da je broj pisanih informacija velik s obzirom na to da su ljudi koji tu rade dostupni; u cijeloj 2004. je bilo samo 13 pritužbi za uskraćivanje informacija.

Na napomene iz rasprave o porastu korupcije, Markovinović je odgovorio upitom - a tko je prije dvije godine bio na vlasti.

Izvješće - plod raskoraka Zakona i njegove provedbe

Ante Markov je, u ime **Kluba zastupnika HSS-a**, izjavio kako je Izvješće plod raskoraka Zakona i njegove provedbe. Nisu, napomenuo je, očekivali potankosti pojedinačnih predmeta već

ocjenu stanja. Građani očekuju efikasnost, naglasio je, rekavši kako ne treba banalizirati gospodarski aspekt ovog pitanja. Zakon ima i normativni i etički karakter, koji se, dakako, ne može doseći samim donošenjem zakona već permanentnom borbom za pravo građanina na informaciju koja će svojim sadržajem pojačati kvalitetu života i uspostaviti red u društvu. Uz određene društvene i političke aspekte koji se u posljednje vrijeme jasno iskazuju i u zemljama vrlo razvijene demokracije. Primjerice, u Nizozemskoj je u medijima postavljeno pitanje prigodom referenduma - je li on baš najbolji oblik izjašnjavanja, nužan i potreban ili su tako donesene odluke, kroz određena medijska i politička naginjanja rezultat trenutnog odnosa koji se dugoročno reflektira kao globalni stav. Rekavši da referendum ipak jest najjasniji i najvjerniji izraz volje građana, predstavnik Kluba zastupnika HSS-a je ustvrdio ako treba odgovoriti na pitanje koliko javno i transparentno su se donosile političke odluke te kako građani participiraju u svezi s njima (primjerice, odnosi s EU, s Haagom, generalom Gotovinom, privatizacijom, javno-privatnim partnerstvom bez zakonske podloge sa "Sunčanim Hvarom").

U nastavku izlaganja iz Kluba se, među ostalim, čulo i ovo: građane zanima je li kupovina vijećnika nakon lokalnih izbora nešto što pripada demokratskom svijetu, je li preslagivanje kojim se poništava volja birača najnovije dostignuće u demokraciji, kakvi su odnosi među političkim partnerima, smije li se lagati građanima koliko se potrošilo kod pojedinih izbora; sudjelovanje civilnog društva načelno na visokoj razini, ali počesto paravan koji se koristi za zaštitu digniteta pojedine političke odluke ili stranke; reforma javne uprave jedna od presudnih komponenti.

Klub zastupnika HSS-a zatražio je da Vlada u idućem izvješću jasno odgovori na otvorena pitanja, uz upozorenje kako navođene broja riješenih predmeta bez odgovora na ključna pitanja koja se tiču političkog i gospodarskog fokusa ne mogu stvoriti pozitivnu sliku o provedbi zakona.

Izvjeshće shvatiti kao prvi pokušaj

U ime Kluba zastupnika HSLŠ-a, DC-a i LS-a, **Zlatko Kramarić** je najprije napomenuo kako se prvi mačići u vodu bacaju. Očito da nema iskustva u pisanju tog izvještaja pa ga treba i shvatiti kao prvi pokušaj, gdje još nisu postavljena pravila igre. Podsjetio je potom na vrijeme donošenje Zakona (u prethodnom mandatu) te na to da je zastupnik Radoš dobio zadatak da napiše Prijedlog.

Naveden broj riješenih predmeta bez odgovora na ključna pitanja koja se tiču političkog i gospodarskog fokusa ne mogu stvoriti pozitivnu sliku o provedbi zakona.

Usljedila su ova upozorenja, ocjene i primjedbe: ni sami građani zapravo ne znaju koja su im prava i treba im u tom smislu pomoći; potencijal Zakona nije iskorišten; u pripremi za demokratske promjene krajem devedesetih najveći pljesak dobivao se na obećanja kako neće biti tajnih kombinacija, dogovora, da će se politika demistificirati i da će političari biti transmisija i glasnogovornici onoga što žele građani; ovo nije loš zakon ali bi trebao postati dostupniji javnosti; izvještaji bivšeg pravobranitelja su imali i više od 100 stranica.

Odbaciti

Nenad Stazić je rekao da je Izvještaj sadržajno i formalno prazan, besmislen i uvredljiv - ne toliko prema Parlamentu koliko prema javnosti. Jer, Zakon je donesen zbog građana, a ne zbog zastupnika.

Usljedila su, među ostalim još ova njegova upozorenja i ocjene: državni tajnik znači smatra da je neracionalno provoditi zakon; ni o jednom zakonu nije omogućena javna rasprava (koja se Zakonom ultimativno zahtijeva) već se

izvještava što neko ministarstvo protokolarno radi; državni tajnik ne zna što je obveza ministra i ministarstava, a zadužen je za provedbu nadzora; ako državni tajnik ne može provesti nadzor kako može sastaviti izvještaje koje govori o kvaliteti toga nadzora.

Zastupnik Stazić je od Palarića zatražio da mu dostavi podatke koji sve ministri ne poštuju stavak 2. članka 20. te da nabroji sve ministre koji ne poštuju Zakon (tu će morati i sebe ubrojiti). Ustvrdio je kako nije problem u tome što se ne odgovara na upite građana već i zastupnika. Potkrijepio je napomenu primjerom - Ivica Mladineo (ravnatelj Središnjeg poreznog ureda) nije mu odgovorio na upit koji mu je osobno uputio još u svibnju 2004. uz zahtjev za smjenom Mladinea (postaviti nekoga tko će poštovati zakon). Riječ je o zahtjevu za dostavu rješenja Porezne uprave HRT-u kojim se toj ustanovi nalaže uplata PDV-a na prihod od pristojbe za šestomjesečno razdoblje u iznosu od oko 73 mln kuna.

Iz ovog izlaganja, uz napomenu - odbaciti s indignacijom - još izdvajamo: ovaj zakon je snažna alatka u rukama građana; iz Izvješća se može zaključiti da Vladi uopće nije u interesu da se građani s pravima upoznaju i njima koriste.

Ispravljajući Stazića, **Andrija Hebrang** je pojasnio da je samo tražio da se HRT drži Zakona o proračunu, Zakona o PDV-u i Zakona o izvršenju Državnog proračuna (naknada je isključivo za uslugu).

Obraditi problemski

Josip Leko (SDP) je izjavio kako se ova tema mora obraditi problemski, da se moraju sagledati dometi i posljedice njegova neprovođenja te dostaviti Parlamentu što hitnije. Uvodno je ustvrdio: kako hrvatska javnost nije svjesna dometa i dosega koje joj pruža ovaj zakon; zastupnici se prema Zakonu odnose kao zastupnici Vlade, a ne Parlamenta, a dužnost zastupnika nije štiti Vladu nego informiranost građana; u Hrvatskoj djeluje tzv. asimetrična

informiranost - jedni znaju i na tim se informacijama bogate, drugi ne znaju i ne mogu sudjelovati u tom bogaćenju (posljednji primjer - pretvorba i privatizacija).

Da se ne vodi računa o javnosti rada države, vlasti i državne uprave pokazuje, rekao je zastupnik, i Zakon o javnoj nabavi - provodi se formalno i obično je odluka unaprijed dogovorena. Samolani je na autocestama pola milijarde kuna plaćeno izvan predviđenih planskih poslova, projektiranih i to izvan Zakona o javnoj nabavi.

Potencijal Zakona nije iskorišten, ni sami građani zapravo ne znaju koja su im prava i treba im u tom smislu pomoći.

Slijedila su, među ostalim, ova upozorenja, ocjene, primjedbe i upiti zastupnika Leke: tko na vrijeme sazna kako će biti donesen prostorni i urbanistički plan stekao je prednost pred ostalima (a ako još zna gdje do novca odnosi su kompliciraniji, a posljedice daleko veće i evidentne već petnaest godina); kako izgradnja komunalnog objekta može biti proglašena poslovnom tajnom (ako i može s razlozima treba upoznati građane); javnost ima pravo znati o imovinskim karticama, a ipak se rasprava o tome zatvori; oni koji su dobili pravodobnu informaciju o osnivanju privatizacijskih investicijskih fondova stekli su prednost i omogućeno im je bogaćenje.

Objašnjavajući zašto ne podržava Izvještaje, **Marija Lugarić (SDP)** je, među ostalim: ukazala na krajnje ponižavajuća stanja u ostvarivanju prava na dostupnost informacija; predložila da se Izvještaje povuče; rekla da je njegov sadržaj ponižavajući za Parlament, Vladu, građane; naglasila kako se Zakonom o kojem je riječ pomaže u očuvanju poštenja administracije te izbjegava rizik korupcije; izjavila da neinformiranje javnosti o radu vlasti može uništiti i najprogresivnije zakonodavstvo; upozorila da se mnogi podzakonski

akti ne objavljuju po donošenju jer je, kako reče, očito nekom u interesu da se "zamuljaju kroz Narodne novine".

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: sam popis tijela s javnim ovlastima ima više slovnih znakovlja nego samo Izvješće; u Izvješću je trebalo navesti koja tijela javne vlasti i zašto nisu učinila to što su trebala te što je poduzeto da učine i kako će biti kažnjena, odnosno kako će ih se primorati da Zakon poštuju; više od polovice tijela s javnim ovlastima se uopće ne spominje u Izvješću; bilo bi najbolje odustati od rasprave.

I za kraj upozorenje - vlast se jako ponosi "otvorenim vratima" - raznoraznim web-portalima, u tijeku je i kampanja oko hrvatskoga nacionalnog standarda koji nije nigdje objavljen, a riječ je - na neki način - o Potemkinovim selima, "dojmologiji".

Pripremiti novo izvješće

Antun Kapraljević (HNS) je predložio da se Izvješće ne prihvati, da se povuče i pripremi novo. Uvodno je upitao otkud tako malo zahtjeva za informacijama, a zatim i odgovorio - u prvom redu stoga što građane nismo naučili da imaju pravo znati, jer im nismo uspjeli pokazati koja su to tijela s javnim ovlastima obvezna predati svoja izvješća u bilo kojem obliku (internet; zahtjev građana isl.)

Izveštaj je sadržajno i formalno prazan, besmislen i uvredljiv - ne toliko prema Parlamentu koliko prema javnosti. Jer, Zakon je donesen zbog građana, a ne zbog zastupnika.

Prigovorio je zatim zbog toga što se na popisu tijela s javnim ovlastima nisu našli, među ostalim, Hrvatska psihološka komora, Hrvatski zavod za kontrolu lijekova, Hrvatski zavod za norme, Hrvatski zavod za mentalno zdravlje, Hrvatski zavod za socijalni rad; predlo-

žio da se građane hitno obuču (zadatak Središnjeg ureda) koja su im prava utvrđena ovim zakonom (putem seminara, prezentacija, interneta).

Mišljenja nevladinih organizacija

Dr. sc. **Ivo Banac (neovisni)** je upoznao zastupnike s mišljenjima nevladinih organizacija. Hrvatski helsinški odbor ističe kako je ključan problem nepostojanje političke volje nedovoljna informiranost o pravima i obvezama kako među tijelima državne uprave tako i građanima te novinarima. I dalje je, napominju prevelika šutnja administracije među ključnim organima i tijelima države, od Ureda Predsjednika Republike i Vlade preko ministarstava do mnogih sudova, županija i gradova.

Istraživanje procesa javne nabave koje je provela grupa za ženska ljudska prava i Partnerstvo za društveni razvoj pokazuju, među ostalim ukazuje na poražavajuće rezultate. Grad Zagreb nema službenika za informiranje zaduženog za osiguranje pristupa informacijama zainteresiranim strankama, kao ni Ured Vlade za javnu nabavu. Od Komisije za kontrolu procesa javne nabave nije se mogla dobiti ni informacija postoji li takva osoba. Istraživanje je pokazalo da postoji i praksa antidatiranja dokumenata. Ključni problemi - nepoznavanje Zakona od strane javnih službenika te nepostojanje političke volje.

Transparency International dijeli mišljenje HHO-a i ukazuje na potrebu veće informiranosti i edukacije na svim razinama. U suradnji s tom organizacijom aplicirao je kod Vladinog Ureda za ljudska prava tri ciklusa edukacije državnih službenika, ali su za to dodijeljena vrlo mala sredstva. Nastoje se iznaći sredstva za edukaciju djelatnika lokalne samouprave.)

"Zelena akcija" ukazuje na netransparentnost Prijedloga zakona o GMO-u, kojim se krši pravo na pristup informacijama (ne osigurava dovoljno da će

mišljenje javnosti biti uvaženo, i koji je u koaliciji s Zakonom o pravu na pristup informacijama.

Mreža "Mladi Hrvatske" ukazuje da se Nacionalni program djelovanja za mlade nije dostupan javnosti - ne može naći ni na jednoj službenoj web stranici, a nije objavljen ni u "Narodnim novinama" uz objašnjenje kako nema pravno obvezujuću snagu.

Ivo Banac je još zastupnicima skrenuo pozornost na, kako reče, skandalozan primjer neprovođenja intencija Zakona - presudu Ustavnog suda kojom se odbija uvid udruge Iuris protecta u ugovore između Vlade RH i Deutsche Telekom. Uz to je još napomenuo da je Transparency International došao do poražavajućih rezultata o informiranosti javnosti i o postojanju i mogućnostima korištenja Zakona o kojem je riječ. Naime, 51 posto ispitanika ne zna uopće da Zakon postoji.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) je ustvrdila da je povijest instituta prava na informaciju jako duga - još je 1776. u Kraljevini Švedskoj donesen prvi zakon te vrste. Problem je, međutim, što Vlada RH ne smatra da je informacija kojom raspolažu po prirodi posla jedno opće dobro, vrijednost koja ne pripada njima već građanima. Skrenula je zastupnicima pozornost na to da je pristup informacijama riješen i Ustavom (članak 38. o zabrani cenzure).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: izgleda da smo u lošijoj situaciji nego u trenutku donošenja Zakona; građani plaćaju svoju državu i nakon izbora ne prestaju obveze vlasti prema građanima; nema više "otvorenih vrata", ona su bila prigoda za jedne izbore; novi ministri su benevolentno davali brojeve svojih mobitela, a sada više ni građanin ni zastupnik ne može dobiti ni tajnicu od tajnice, a kamoli ministra; ovoj Vladi nisu potrebni građani, potrebni su joj samo podanici, ona ne Vlada nego zavodi.

Nije točno da je ova Vlada prevarenila birače s natpisima "otvorenih vrata", rekao je ispravljajući prethodnicu **Franjo Arapović (HDZ)**.

Samo na znanje

Izrazivši čuđenje što je izvješće o ovako važnom zakonu stalo na dvije-tri stranice, dr. sc. **Tonči Tadić** je rekao da će ga Klub zastupnika HSP-a samo primiti na znanje. Njih interesira više zašto su neki zahtjevi za informacijama odbijeni, uz navođenje razloga. Inače je ovakvo izvješće bespotrebno, puko zadovoljavanje forme i svodenje Zakona o pravu na pristup informacijama na karikaturu. Uz ritualne rasprave kako se eto građanima omogućuje pravo na pristup informacijama, a istodobno ni zastupnici nemaju osnovnu informaciju - zašto netko nije mogao dobiti traženu informaciju.

Zastupnik Arapović još je informirao prisutne kako u Kanadi postoji osoba

(bira je parlament) zadužena za zaštitu prava na pristup informacijama.

Vlada inzistira na javnosti svoga rada

Odgovarajući na primjedbe iz rasprave, državni tajnik **Antun Palarić** je rekao da odbija svaku pomisao kako Vlada bježi od ostvarivanja prava na pristup informacijama. Dapače, ona inzistira na javnosti svoga rada, otvarajući mogućnosti i primjenom suvremene tehnologije kako bi što više podataka bilo dostupno građanima (elektronska zemljišna knjiga, popisi birača, popis svih registriranih udruga). Vlada brine i o primjeni Zakona - objavila je popis tijela s javnim ovlastima, donijela podzakonske akte, upozorava ta tijela na potrebu primjene zakona i požurivala ih. Središnji ured je sudjelovao na nekoliko

okruglih stolova i skupova, a s organizacijom Transparency International dogovoreno je da će se trenere koji se obučavaju za rad u Centru za edukaciju državnih službenika obučavati i o primjeni ovog zakona.

Ovo je tek prvo izvješće i htjelo se čuti kakvo bi htio Sabor, objasnio je državni tajnik, obećavši kako će naredne godine sadržavati podatke o odbijenim zahtjevima za davanje informacija.

Ispravljajući državnog tajnika, mr. sc. **Tonči Tadić** ga je upozorio da je prema zakonu bio dužan navesti zbog čega je odbijena mogućnost da građanin dobije informaciju.

Ovime je rasprava zaključena.

Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2004. godinu prihvaćeno je sa 68 glasova "za", 22 "protiv" i jednim "suzdržano".

J.R.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

DOPLATAK ZA DJECU

Pravni instrumenti u slučaju zanemarivanja roditeljskih prava i dužnosti

Pitanje zastupnika **Dragutina Lesara (HNS)** glasi: "Zašto je novčani iznos za dječji doplatk isti kod roditelja koji sam uzdržava djecu i gdje oba roditelja uzdržavaju djecu?"

Vlada je dala slijedeći odgovor:

"Zakonom o doplatku za djecu ("Narodne novine", broj 94/01.), člankom 21. propisano je: "(1) Za dijete bez oba roditelja ili ako su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta ili potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad ili im je oduzeta poslov-

na sposobnost i za dijete s oštećenjem zdravlja prema propisima iz socijalne skrbi, iznos doplatka za djecu iz članka 17. i 18. ovoga Zakona uvećava se za 25%.

(2) Za dijete bez jednog roditelja ili za dijete čiji je jedan roditelj nepoznat ili nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili mu je oduzeta poslovna sposobnost, iznos doplatka za djecu iz članka 17. i 18. ovoga Zakona uvećava se za 15%."

Iz citirane odredbe Zakona razvidna je razlika između djece bez jednog ili oba roditelja i onog djeteta koje ima ili živi s oba roditelja.

Isto tako, Zakonom je propisana mogućnost da roditelj, za dijete s oštećenjem zdravlja, utvrđeno po propisima

iz socijalne skrbi, ostvari pravo na dodatak od 25% na osnovni iznos doplatka.

Međutim, činjenica da jedan od roditelja, po razvodu braka roditelja, ne skrbi o zajedničkoj djeci ili zanemaruje svoje roditeljske dužnosti, sama po sebi, ne povlači pravo drugog roditelja na uvećani iznos doplatka za djecu.

Obiteljskim zakonom ("Narodne novine", broj 116/03., 17/04. i 136/04.), člankom 91. do 99. propisano što se podrazumijeva pod roditeljskom skrbi, a u provedbenom dijelu (članak 100. -107.) postupanje za slučaj da roditelj zanemaruje svoja prava i dužnosti.

Zakonodavac, vezano za skrb i uzdržavanje djece, Obiteljskim zakonom izričito propisuje (članci 206., 208. do 216.):

- roditeljsku skrb čine odgovornosti, dužnosti i prava roditelja, s ciljem zaštite dobrobiti djeteta, osobnih i imovinskih interesa;

- roditelj se ne može odreći roditeljske skrbi;

- uzdržavanje djeteta dužnost je i pravo roditelja;

- odricanje od dužnosti i prava na uzdržavanje nema pravnog učinka;

- roditelji su dužni uzdržavati svoje maloljetno dijete.

Slijedom odredbi Obiteljskog zakona, uzdržavanje i skrb o maloljetnom djetetu, djetetu koje se redovito školuje i punoljetnom djetetu koje zbog bolesti, mentalnog ili tjelesnog oštećenja nije sposobno za rad, dok ta nesposobnost traje, jedno je od temeljnih prava i dužnosti roditelja, bez obzira živi li dijete u zajednici oba roditelja ili ne.

Dakle, činjenica da su roditelji djeteta razvedeni ili ne žive u bračnoj zajednici ne znači da je dijete bez odgovarajuće roditeljske skrbi drugog roditelja.

Međutim, Zakon o doplatku za djecu dozvoljava mogućnost da roditelj, koji sam skrbi o djetetu, ostvari pravo na odgovarajući dodatak na doplatku ako u zakonom propisanom postupku dokaže da je drugi roditelj, kao obveznik uzdržavanja "nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život".

Nadalje, iz obrazloženja pitanja očito je da se u konkretnom slučaju radi o zanemarivanju roditeljskih prava i dužnosti od strane oca te je u ovom slučaju moguće primijeniti odgovarajuće mjere propisane Obiteljskim zakonom.

Roditelj koji sam skrbi o djetetu, odnosno djeci, kao i nadležni centar za socijalnu skrb, na traženje roditelja ili po službenoj dužnosti, može, za slučaj izostanka uzdržavanja djece od strane drugog roditelja, poduzeti odgovarajuće pravne mjere radi zaštite i ostvarivanja zakonom propisanih prava djeteta, ili primijeniti članak 352. Obiteljskog zakona: "Ako roditelj koji je na temelju pravomoćne sudske odluke ili nagodbe sklopljene pred centrom za socijalnu skrb dužan pridonositi za uzdržavanje djeteta, ne udovoljava svojoj obvezi duže od tri mjeseca, centar za socijalnu

skrb dužan je na prijedlog drugog roditelja ili po službenoj dužnosti, ako ocijeni da bi zbog toga bilo ugroženo uzdržavanje djeteta, poduzeti mjere da se osiguraju sredstva za privremeno uzdržavanje sve dok roditelj - obveznik uzdržavanja ne počne ponovno udovoljavati svojoj obvezi."

Iz naprijed navedenog razvidno je da Zakon o doplatku za djecu daje mogućnost ostvarivanja prava na uvećani iznos doplatka za djecu, u slučaju da je dijete bez jednog ili oba roditelja, odnosno da su roditelji onemogućeni u ispunjavanju svojih roditeljskih obveza, ali da postoje i pravni instrumenti za slučaj kad jedan od roditelja zanemaruje svoja prava i dužnosti prema djeci.

NACIONALNE MANJINE

Izborna prava pripadnika manjina

Na zastupničko pitanje **Peje Trgovčevića (HSP), u vezi sa zaštitom izbornih prava pripadnika nacionalnih manjina** - odgovorila je **Vlada RH**.

"Središnji državni ured za upravu je, obavljajući svoj zakonom propisani djelokrug u odnosu na primjenu Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, posebno odredaba koje se odnose na osiguranje zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a u vezi s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 155/2002), uputio, 21. srpnja 2005. godine, Vladi Republike Hrvatske prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 9.c u vezi s člankom 9.a stavak 4. navedenog Zakona. Predmetni Prijedlog Vlada je prosljedila u Hrvatski sabor na daljnji postupak, s ciljem da bi se otklonile nejasnoće vezane uz ostvarivanje odgovarajuće zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i na nedvojben način utvrdio način odredi-

vanja zamjenika članova predstavničkih tijela pripadnika manjina s neizabranim kandidatima s lista, odnosno raspisivanjem dopunskih izbora radi postizanja odgovarajuće zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice."

OBRAZOVANJE

Izravni upis na studij uz uvjet da se prijeđe razredbeni prag

Na zastupničko pitanje **Marije Lugačić (SDP) o izravnom upisu djece smrtno stradalih branitelja iz Domovinskog rata Vlada** je dala slijedeći odgovor:

"Člankom 53. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" broj 174/04), propisano je da djeca smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, djeca zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i djeca HRVI iz Domovinskog rata, hrvatski branitelji iz Domovinskog rata, dragovoljac i djeca dragovoljca iz Domovinskog rata izravno se upisuju u srednje škole i visoka učilišta pod uvjetom da prijeđu bodovni, odnosno razredbeni prag, te da zadovolje na ispitu sposobnosti i darovitosti u srednjim školama i visokim učilištima u kojima se provodi prijemni ispit.

Odlukom o upisu u I. godinu studija na javnim visokim učilištima redovitih studenata koji će studirati uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u akademskoj godini 2005/2006., koju je donio ministar znanosti, obrazovanja i športa, gospodin doc. dr. sc. Dragan Primorac dana 23. lipnja 2005. godine, utvrđeno je da izravni upis na studij u statusu redovitih studenata uz potporu Ministarstva, uz uvjet da prijeđu razredbeni prag ostvaruju među inim i djeca smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, djeca zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i djeca HRVI iz Domovinskog

rata, hrvatski branitelji iz Domovinskog rata, dragovoljac i djeca dragovoljca iz Domovinskog rata.

Dakle, tekst spomenute Odluke u cijelosti je usklađen s tekstem spomenutoga članka 53. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, uz dužnu napomenu da se spomenuti članak rečenog Zakona odnosi na slučajeve upisa na studije nakon razredbenog upisa, a ne i na upise starijih godina studija, što potvrđuje i to da se sadržaj rečene Odluke odnosi samo na upis u I. godinu studija, a opseg prava utvrđen Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji nije mogao Odlukom sužavati se ili povećavati se i na slučajeve upisa starijih godina studija.

Djeca smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, djeca zatočenoga ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, djeca HRVI iz Domovinskog rata i djeca dragovoljca iz Domovinskog rata koja su u prethodnim akademskim godinama upisana na I. godinu studija, po ranijem Zakonu i po ranijim podzakonskim aktima nisu bila oslobođena od plaćanja osobnog učešća u snošenju dijela troškova školovanja za osobne potrebe.

Uvažavajući naprijed sve navedeno, zaključujemo da se odredba članka 53. novoga Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji nije mogla retroaktivno primijeniti na gore spomenute slučajeve upisa sada na starije godine studija, s obzirom i na činjenicu da je novi Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji stupio na snagu 1. siječnja 2005. godine."

OTKUP STANOVA

Umjesto stana u poslovnoj zgradi - drugi odgovarajući stan

Na zastupničko pitanje zastupnice Ruže Tomašić (HSP) o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo

od HŽ-Hrvatskih željeznica d.o.o. odgovorila je Vlada RH.

"Odredbom članka 3. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (u daljnjem tekstu: Zakon; "Narodne novine" br. 43/92, 69/92, 25/93, 48/93, 2/94, 44/94, 47/94, 11/96, 68/98, 96/99, 78/02.) propisani su slučajevi na koje se kategorije stanova ne odnose odredbe Zakona, te su, između ostalih, točkom 4. istoga članka, izuzeti i "stanovi koji se nalaze u poslovnim zgradama koje se koriste za obavljanje djelatnosti prometa i veza" gdje pripadaju željeznički kolodvori i stajališta.

Stanari koji su imali stanarska prava na stanovima u poslovnim zgradama (željeznički kolodvori i stajališta) i koji su podnijeli zahtjev za kupnju takvog stana sukladno članku 8. Zakona, davatelj (vlasnik) stana bio je dužan osigurati drugi odgovarajući prazan stan kojeg je stanar mogao otkupiti pod uvjetima propisanim Zakonom, a ako to nije učinio imao je pravo otkupiti stan u poslovnoj zgradi u kojem stanuje i na kojem ima stanarsko pravo. Radi osiguravanja drugog odgovarajućeg stana, koji je slučaj propisan u članku 8. Zakona, Vlada Republike Hrvatske u više je navrata produživala rok za otkup stana i zadnjom Uredbom od 27. lipnja 2002. godine taj rok produljila do zaključno 30. lipnja 2003. godine. Ako davatelj stana nije osigurao drugi odgovarajući stan do 30. lipnja 2003. godine stanar ima pravo kupiti stan u kojem stanuje, sukladno odredbama Zakona.

Stanova u poslovnim zgradama (željeznički kolodvori i stajališta) na kojima stanari imaju stanarsko pravo i koji su u roku podnijeli zahtjev za otkup stana, u HŽ-Hrvatskim željeznicama d.o.o. ima ukupno trideset, od toga sedam na području Dubrovačko-neretvanske županije. Do sada je riješeno pet slučajeva, bilo otkupom stana ili dodjelom drugog odgovarajućeg stana. Svi preostali stanovi (25) bit će riješeni ako su stanari i dalje zainteresirani za otkup stana, u koju svrhu trebaju podnijeti zahtjev za otkup stana, a odluku donosi Uprava Hrvatskih željeznica d.o.o., dok

se otkup vrši prema uvjetima propisanim u Zakonu.

POLJOPRIVREDNA GOSPODARSTVA

Korisnici potpore su nekomercijalna poljoprivredna gospodarstva koja imaju u posjedu 5 ha poljoprivrednog zemljišta

Na zastupničko pitanje Miroslava Korenike (SDP) u vezi isplate dohodovne potpore, odgovorila je Vlada RH.

"Model dohodovne potpore jedan je od stupova poljoprivredne reforme koji ima za cilj omogućiti postupnost u procesu razdvajanja nekomercijalnih i komercijalnih poljoprivrednih gospodarstava. Ovaj model često se puta pogrešno smatra socijalnom mjerom potpore nekomercijalnim poljoprivrednim gospodarstvima mada on uistinu nema takvu zadaću.

Posljednja izmjena Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu ("Narodne novine", br. 87/02, 117/03 i 82/04), uvela je značajne promjene u potpori nekomercijalnim poljoprivrednim gospodarstvima. Kako je od ranije poznato rečenim izmjenama povećan je iznos potpore po osobi, koji se primjenjuje već od stupanja na snagu izmjena Zakona, a uvedena je i druga skupina koja može ostvarivati dohodovnu potporu.

Korisnici dohodovne potpore u sklopu modela potpore dohotku jesu nekomercijalna poljoprivredna gospodarstva koja imaju u posjedu ili koriste najviše 5 ha obradivoga poljoprivrednog zemljišta te imaju minimalno 3 proizvodne jedinice ukupnog opsega proizvodnje.

Potpore dohotku I skupine može iznositi do 12.000 kuna godišnje po osobi, ali ne više od 24.000 kuna godišnje po gospodarstvu, a isplaćuje se tromjesečno. Dok potpora dohotku II skupine iznosi 5.000 kuna godišnje po gospodarstvu, a isplaćuje se jednom na godinu.

Zahtjev za potporu dohotku podnosi se jednom godišnje od 01. do 31. pro-

sinca tekuće godine za sljedeću godinu, Uredu državne uprave u županiji ili upravnom tijelu Grada Zagreba u kojem je poljoprivredno gospodarstvo upisano u Upisnik.

Zahtjevi se moraju svake godine podnositi na Obrascu Zahtjeva za potporu dohotku (Obrazac zpd), koji je tiskan uz Pravilnik, nema ga u prodaji ali se može zatražiti u uredima državne uprave, Hrvatskom zavodu za poljoprivrednu savjetodavnu službu, a može se koristiti preslika obrasca iz "Narodnih novina".

Uvjeti za ostvarivanje potpore dohotku I skupine jesu:

- upis u Upisnik seljačkog gospodarstva ili obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva,
- pravodobno podnošenje zahtjeva za potporu dohotku.
- najmanje tri proizvodne jedinice ukupnog opsega poslovanja nekomercijalnog poljoprivrednog gospodarstva,
- korištenje maksimalno 5 ha poljoprivrednog zemljišta,
- osoba za koju se zahtjev podnosi mora imati u trenutku podnošenja zahtjeva status osiguranika mirovinskog osiguranja u svojstvu poljoprivrednika za nositelja ili člana nekomercijalnog gospodarstva, te najmanje 50 godina života za žene, odnosno 55 godina za muškarce.

Uvjeti za ostvarivanje potpore dohotku II skupine jesu:

- upis u Upisnik seljačkog gospodarstva ili obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva,
- pravodobno podnošenje zahtjeva za potporu dohotku.
- najmanje tri proizvodne jedinice ukupnog opsega poslovanja nekomercijalnog poljoprivrednog gospodarstva,
- korištenje maksimalno 5 ha poljoprivrednog zemljišta,
- nositelj ili najmanje jedan član na gospodarstvu za koje se zahtjev podnosi mora biti u trenutku podnošenja zahtjeva korisnik mirovine kao poljoprivrednik ili nezaposlen ili imati status osiguranika mirovinskog osiguranja u svojstvu poljoprivrednika.

Uz zahtjev za potporu dohotku I skupine prilaže se potvrda Hrvatskog

zavoda za mirovinsko osiguranje o statusu osiguranika individualnog poljoprivrednika (ne stanja od 30 dana) za svaku osobu, nositelja ili člana na poljoprivrednom gospodarstvu, za koju se zahtjev podnosi.

Uz zahtjev za potporu dohotku II skupine poljoprivredno gospodarstvo prilaže za jednu osobu, nositelja ili člana na poljoprivrednom gospodarstvu, jedan od slijedećih dokaza:

- potvrda Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o ostvarenoj mirovini u svojstvu poljoprivrednog osiguranika (ne starija od 30 dana)
- potvrda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje da se osoba vodi u evidenciji nezaposlenih (ne starija od 30 dana)
- potvrda Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o statusu osiguranika - individualnog poljoprivrednika (ne starija od 30 dana).

Nije naodmet napomenuti da jednom ostvaren status nekomercijalnog gospodarstva nije promjenjiv, a onemogućava korištenje poticaja za proizvodnju, prava na "plavi-dizel" ili investicijsku potporu koji su namijenjeni komercijalnim poljoprivrednim gospodarstvima.

S obzirom na uvođenje još jedne skupine dohodovne potpore, iznimno su se Zahtjevi za ostvarivanje potpore dohotku u 2005. godini podnosili od 01. prosinca 2004. do 28. veljače 2005. godine, dakle rok za zaprimanje zahtjeva bio je produljen.

Nakon ovoga su roka uredi državne uprave u županijama u postupku rješavanja zahtjeva rješenjima morali utvrditi ispunjavanje uvjeta za I ili II skupinu potpore dohotku.

POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA

Prednost poduzetnicima koji zapošljavaju branitelje s liste nezaposlenih

Na zastupničko pitanje **Ljubice Lalić (HSS), u vezi s donošenjem odluke**

o reprogramu kredita dodijeljenih poljoprivrednicima od Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje - odgovorila je **Vlada RH**:

"Kreditni program Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje proveden je u okviru mjera aktivne politike u zapošljavanju, temeljem Zakona o zapošljavanju, na način propisan Odlukom o uvjetima i načinu korištenja kredita za poticanje zapošljavanja (Narodne novine, broj 162/98).

Prednost kod odobrenja ovih kredita imali su poduzetnici koji zapošljavaju hrvatske branitelje s evidencije nezaposlenih, ako se financira zapošljavanje i razvoj poduzetništva na području od posebne državne skrbi ili na otocima, te ako se radi o programima koji su vezani uz postojeće komparativne prednosti i regionalne programe razvoja.

U okviru ovog Programa odobreno je, do 2000. godine, ukupno oko 1000 kredita, od čega je poljoprivrednicima odobreno 317 kredita u ukupnom iznosu oko 23 min kuna. Krediti se otplaćuju, a stanje ukupnih obveza poljoprivrednika na dan 30. lipnja 2005. godine iznosi oko 13,5 mln kuna.

S obzirom na to da Hrvatski zavod za zapošljavanje, kao nositelj Programa, nije zaprimio zahtjeve za reprogram od korisnika kredita, a niti je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva zaprimilo veći broj zahtjeva u kojima poljoprivrednici korisnici kredita iz ovoga kreditnoga programa navode utvrđene probleme pri vraćanju kredita (dostavljena su svega dva upita od

poljoprivrednika o mogućnosti reprograma), do sada nije utvrđena potreba za donošenjem ovakve odluke.

Nadalje, ukoliko bi se, iz okvira cjelokupnog Programa kreditiranja, obuhvatili samo korisnici kredita poljoprivrednici, bez obuhvata drugih skupina korisnika kredita, ta bi odluka bila diskriminirajuća prema ostalim korisnicima kredita za poticanje zapošljavanja.

Eventualno potrebna dodatna obrazloženja u vezi s pitanjem zastupnice, dat će Petar Čobanković, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva."

PRAVA NACIONALNIH MANJINA

Pravo na dvojezičnost

Na zastupničko pitanje mr. sc. **Zdenke Čuhnil, (neovisna, zastupnica češke i slovačke nacionalne manjine) u vezi s dostavom podataka o gradovima i općinama u Republici Hrvatskoj koji su do 1993. godine u statutima uređivali pravo na dvojezičnost** - odgovorila je **Vlada RH**.

”Prilikom donošenja navedenih zakona, u Hrvatski sabor je dostavljena tabela gradova i općina, koji su imali dvojezičnost i time, temeljem stečenih prava, neovisno o broju pripadnika nacionalnih manjina, imali pravo na dvojezičnost.

Kako ovoga časa ne postoji ta tabela, a pretpostavljam da Središnji državni ured za upravu, kao slijednik Ministarstva pravosuđa, koji je bio nositelj i predlagatelj spomenutih zakona, istu posjeduje, smatram da na temelju nje može odgovoriti.”

Na navedeno zastupničko pitanje, Vlada Republike Hrvatske daje sljedeći odgovor:

U vremenu do 1993. godine, lokalne jedinice bile su ovlaštene, sukladno tadašnjem Ustavnom zakonu o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, br. 65/91, 27/92 i 34/92 - pročišćeni tekst), statutima na svojim područjima propisati službenu uporabu manjinskog jezika.

Talijanska nacionalna manjina ostvarivala je pravo na uporabu svog jezika u sljedećim gradovima i općinama: Bakar, Bale, Barban, Brtonigla, Buje, Čavle, Grožnjan, Jelenje, Kanfanar, Kastav, Klana, Kostrena, Kraljevica, Kršan, Labin, Lipik, Ližnjan, Lovran, Marčana, Matulji, Medulin, Mošćenička Draga, Novigrad, Opatija, Oprtalj, Pakrac, Pićan, Poreč, Pula, Raša, Rijeka, Rovinj, Svetvinčenat, Sv. Nedilja, Sv. Lovreč, Umag, Viškovo, Višnjan, Vižinada, Vodnjan, Vrsar i Žminj (ukupno 42 grada i općina).

Mađarska nacionalna manjina ostvarivala je pravo na uporabu svog jezika u sljedećim gradovima i općinama: Andrijaševci, Antunovac, Beli Manastir, Bilje, Cerna, Ceminac, Čepin, Darda, Daruvar, Dežanovac, Draž, Đulovac, Erdut, Ernestinovo, Grubišno polje, Ivankovo, Jarmina, Kneževi Vinogradi, Končanica, Lipik, Lovas, Nijemci, Nuštar, Otok, Osijek, Pakrac, Petlovac, Popovac, Sirač, Stari Jankovci, Stari Mikanovci, Tordinci, Tompojevci, Veliki Grđevac, Vinkovci i Vuka (ukupno 36 gradova i općina).

Češka nacionalna manjina ostvarivala je pravo na uporabu svog jezika u sljedećim gradovima i općinama: Daruvar, Dežanovec, Đulovac, Grubišno Polje, Končanica, Lipik, Pakrac, Sirač i Veliki Grđevac (ukupno 9 gradova i općina).

Slovačka nacionalna manjina ostvarivala je pravo na uporabu svog jezika u sljedećim gradovima i općinama: Đurđenovac, Feričanci, Dok, Našice, Podgorač, i Vrbanja (ukupno 6 gradova i općina).

Rusinska nacionalna manjina ostvarivala je pravo na uporabu svog jezika u Vukovaru i Županji (ukupno 2 grada).

Ukrajinska nacionalna manjina ostvarivala je pravo na uporabu svog jezika u općinama Bogdanovci i Tompojevci (ukupno 2 općine).”

PREHRANA

Sanitarna inspekcija kontrolom utvrdila da se goveđe meso čuva na odgovarajućim temperaturama

Na zastupničko pitanje **Đurđe Adlešić (HNS), u vezi s uvozom i kontrolom zdravstvene ispravnosti uvezenog junećeg i goveđeg mesa - Vlada Republike Hrvatske** dala je sljedeći odgovor:

”Uvoz mesa goveda iz Brazila izvršen je na temelju Rješenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Uprave za veterinarstvo, o nepostojanju veterinarsko zdravstvenih smetnji za uvoz mesa goveda.

Rješenja su izdana temeljem članka 68. stavka 1. Zakona o veterinarstvu (Narodne novine, br. 70/97, 105/2001 i 172/2003) i nakon zadovoljavanja svih propisanih uvjeta glede uvoza mesa goveda iz Brazila. Pošiljke je na graničnom veterinarskom prijelazu pratila propisana međunarodna veterinarska svjedodžba, kojom je nadležni veterinarski inspektor zemlje izvoznice potvrdio sve veterinarsko-zdravstvene uvjete propisane Rješenjem Uprave za veterinarstvo. Nakon izvršenog veterinarsko-zdravstvenog pregleda, granični veterinarski inspektor dopustio je uvoz predmetnih pošiljki u Republiku Hrvatsku, uz napomenu da pošiljke ne mogu biti stavljene u promet do dobivanja rezultata laboratorijskih pretraga.

Nadzor kakvoće uvezenog mesa iz Brazila, sukladno s odredbama Zakona o državnom inspektoratu te propisa o kakvoći koji su doneseni ili preuzeti temeljem Zakona o normizaciji i potvrđeni Zakonom o hrani, proveden je, od strane gospodarskih inspektora, inspekcijски nadzor u skladištima uvoznika Mesne industrije braća Pivac d.o.o., u prodavaonicama mesa na malo i veliko te u objektima za preradu mesa.

Ukupno su obavljena 304 inspekcijска nadzora, kojom prilikom je, zbog kršenja zakona, protiv prekršitelja podneseno niz upravnih i prekršajnih mjera, kao i mjera oduzimanja protupravno stečene imovinske koristi.

S obzirom da Pravilnik o kakvoći mesa stoke za klanje, peradi i divljači (Narodne novine, broj 53/91), propisuje rok trajanja ohlađenog mesa do 14 dana te da je taj rok za uvezeno meso istekao, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, sukladno sa člankom 15. Zakona o hrani i navedenom Pravilniku (svatko iz svoje nadležnosti) i na osnovu utvrđene zdravstvene ispravnosti, odobrili su uporabu goveđeg mesa uvezenog iz Brazila u svrhu prerade u mesne proizvode te prodaju hotelsko-turističkom sektoru.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva je dopustilo uvozniku MI Pivac d.o.o., uporabu

goveđeg mesa u ponovnoj proizvodnji hrane - preradi. Temeljem odobrenja, MI Pivac d.o.o je Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva dostavila izvješća o količinama goveđeg mesa koje su isporučene kupcima za preradu te o proizvodnim objektima u kojima je prerada izvršena. Tijekom lipnja, srpnja i kolovoza ukupno je u mesne proizvode prerađeno 313,6 tona uvezenog mesa, i to u 20 objekata odobrenih za preradu te u samom proizvodnom objektu uvoznika. Objekti za preradu mesa odobreni su od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (svaki objekt ima veterinarski broj), te su pod kontrolom nadležne županijske veterinarske inspekcije. Obavljenim inspekcijским nadzorima, u odnosu na postupanje s navedenim mesom, nisu utvrđene nepravilnosti.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je odobrilo tvrtki MI Pivac d.o.o., prodaju svježeg rashlađenog goveđeg mesa uvezenog iz Brazila kupcima hotelsko-turističkog sektora pod određenim uvjetima sadržanim u Odobrenju. Tvrtka Pivac d.o.o, dostavlja redovita tjedna izvješća Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi o kupcima i količinama isporučenog mesa u skladu s obvezama iz Odobrenja. Tijekom lipnja, srpnja i kolovoza ukupno je kupcima iz hotelsko-turističkog sektora isporučena 41 tona mesa.

Temeljem tih izvješća sanitarna inspekcija je kod raznih kupaca obavila 35 kontrola s osobitim osvrtom na uvjete čuvanja i rok trajnosti istaknut na deklaraciji, kao i pregled senzorskih svojstava mesa. Tijekom navedenih pregleda utvrđeno je da se meso kod kupaca čuva u skladu s uvjetima i

upozorenjima istaknutim na deklaraciji i senzorski je zatečeno uredno. Jedina nepravilnost utvrđena je prilikom kontrole u centralnoj pripremnici hrane u hotelima Rabac, vlasništvo tvrtke Rabac d.d., gdje je zatečeno 40,85 kg navedenog mesa koje je bilo senzorski neuredno te je usmenim rješenjem inspektora zabranjena uporaba i naredeno njegovo neškodljivo uništenje.

Sanitarna inspekcija u uredima državne uprave županija izvršila je kontrole goveđeg mesa u skladištima tvrtke Pivac d.o.o. u Republici Hrvatskoj. Temeljem dobivenih izvješća proizlazi da se goveđe meso u navedenim skladištima čuva na odgovarajućim temperaturama i deklaracija je u skladu s obvezom iz Odobrenja koje je izdalo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.. Stoji na kraju opširnog odgovora.

M. M.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favra, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasna Rodić, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: <http://www.sabor.hr>
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora